Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Газета арадуйла 1923 шере дегз
№ 75 (6064)
ШОРА
22
июнь, 1972 шо
Мах 2 кап.

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган

(«СВЕТ») Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено - Ингушской АССР

БЕРРИГА НИЗ—ДУКХАГIА ДОАКЪАР IАЛАШДАРА, ХАННАХЬА ЯЛАТ ЧУЭЦАРА

РЕЙД

ТОХАЛЕ, НАЬСАРХОЙ!

Доакъар Iалашдара хIанзарчул бехктойхамегIа ха яц юртбоахама хьахьегамхошта. Цу хьакъехьа фу ду хьожаш хилар тхо «Экажевский», «Назрановский» совхозашка.

УРАГIА А ХЬЕЖАШ...

«Экажевский» совхоз. IальиЙ-Юртарча ферма коа сенаж чуйоллача тхо кхачар Iуйрийна 11 сахьат доаллаш. КIезэига ха яьннача гIолла гучаяьлар «С-100» яха трактор. Сенаж чуйоллача кIоаге чу аьнна цу дийнахьа эггара хьалха цхьан тележкаца хьоена йол шиЙ чархашта кIал йиькъар цо. «Йоль хIана юкк? Сенажа кIоаг баций из? — хатта тарлу. Тхона бIаргайна из клевер сенаж я ала йиш йолаш яцар, хIана аьнча аргIа де мегаргдолаш маьлхе йокьейна яр из.

Цхьа бIаь метр хиллал мара фермана гаьна боацаш цу аьлах тележка йотташ боахкача болхлошта дIатIадахар тхо. 14 сег ва модаш бе а доахкаш дIа-хьа ухача тележкана тIехьа лелаш. Массеих сахьат доал цхьа тележка йотталехьа. Лоацца аьлча, иззал мара гаьна доацача кхай тIара Iуйрийна деиз делкъа ха хиллалца хьехараш шиь тележка мара хилаиаар.

— Болх Iац шун, даьр фуд? — аьина хьаттача доакъар Iалашдеча бригада хулгалхочо Умаров Тухаме аьлар:

— 18 гектар клевер а хьекхай, 42 тонн сенаж а кIоага чу еллай оахá шиь дийнахь.

Цхьа иттех минот яьлча отделение управляющи Евлоев Хьасан хьийтар тхоах. Цо кхача тайпара дийцар:

— 100 тони сенаж а чуоллай кIоага чу, хIаьта 42 гектар дIайийна баьцаш а хьекхай.

Цох а вокхох а теша йиш йоацаш дар гIулакхаш.

— Тахан делкъел тIехьагIа силосии комбайнаши КИР-аши чуэццаргьа оаха баьций кхашка, саралехьа урадагIаш кхьа хеталг хургдац шоана декьарча а сехьарча а участкашка, — йоах управляюще.

Цо яьхар бакъдий хьажа сарахьа юкадахар тхо цу кхашка. ХIама хувцаденнадацар. Тракториа бригада бригадира Евлоев Махьмада аьлар: «Е силосии комбайнаш а е КИР-аш а вIашагIъехка яьннац. Уж хийчъеча тIехьожаш вола инженер мичав хац тхона, е мица воагIаргва а хац...».

ВОДАР ВОЧУНЦА НИИСДИЧА...

Цу совхоза Экаж - Кьонгий юртарча отделене IальиЙ-Юртарчул кIезига дикагIа лел доакъар Iалашдара гIуллакхаш. Укхаза цхьан дийнахь 28 тележка сенаж чуелийтар. Тележкий хетаргьа уккхаш, хIана аьлча бокъонца кIоага чу из доакъар мел дода хоьш а, цун йоагIеча тайпара учет еш а яц. БIарга земанца, хетаргахьа леладу из гIулакх.

Ялх стогометатель, кхьайола доакъар Iалашдара эша техника я совхозе. ХIаьта а кулг-кара йотт тележкаш. Делкъел тIехьагIа кIезига малх дIалаьстаие а сецийт болх. 8 июне сайрийна дахь сахьат доаллаш тхо хьожача цу доаккача кхай тIа цхьа тракторнсти бригадин мара саг вацар. ЦIа бахабер бохалой.

«ЛЕМАЧА НАЬКЪ ТIА»

СурхотIа хIара шера доакъар тоъац. Iэна юккъе доахан хьаца а дисе лоаллахошкара «сагIа» [illegible] дезаш хул уж. ХIана дукъа [illegible] хургба ферма кулгалхой доакъар Iалашдара, аьнна хетар тхона цига долхаш. Тоера тIа а вагIаш тхоах кхийттача цу отделене управляюще [illegible] Мустафас аьллачо цецлахийтар тхо.

— Хьажал, — аьлар цо кула а хьекха, — хлатех а боацаш а хIама йутаац тха лаьтташка догIама. Хьо йийкъай оршке хулыйтураш. Люцериах яра юххаш мара Iисаяй.

Да а даьц укхаза догIаша [illegible] ХIаьта а ивай хьайбашта мара вола доакъар Iалашде йиш боаш бе СурхотIара хьайбаш лелашйераш [illegible] дикка тохалой. Бакъда, тоадоц, фермана юхе улла [illegible] бIаргадайча ховргда из. Цига 10 гектара тIа хьекха бух дукха баьларах маьлхо йоагIа а яь [illegible] Iаш мара хIама ца юсаш пайдана йоацача яьиай. Юхе дисача даькъе тIара яр йокъа а яь аргIах вIашкатехаир (10 гектар).

— Из аргIа а дохкаденнад тха, — аьлар управляюще. — Хапаа хьалха вIашкатеха хила мег оаша из...

Аеппача дIайийна 35 гектар хула вIашагIъехь горохи кени тIабола участок геттара толхаьий догIаша. Бакъда, цунна гаьна йоацаш шаьрача улла 36 гектар хулача участка тIе даьжараш бахача наьха доахан да. Башка понаш хиннай уж, дукха йол ергьар цу тIара.

— 225 сома маьха гIод техад оаха цига доахан доажадаьча 10 сага, — аьлар управляюще, — акташ йолаш я.

Эрий тIаюала баьцаш 130 гектар я отделене. ХIаьта уж а хьакха йолаьвац укхазе.

Ишттa из сурт. 5800 тони (цох 2000 тонн йол, 600 тони сенаж а болаш) гIожа доакъар Iалашдезаш ба «[illegible]» совхоза хьайбаш [illegible] укх шера. ХIаьта темпаш укх тайпара я. 12 июне цу совхозе Iалашдьаь доакъар 20 тони йола, 320 тони сенаж мара [illegible] бир тIайна района статинспектора.

«Назрановский» совхоз. Хьалхе а аргда оаха, доакъар Iалашдара болхаш «Экажевский» [illegible] чул укхаза дикагIа лелаш аьнна.

Наьсар - Кертерча отделене 40 гектар хулача лаьтта хьекха дожьоллаш кхо хIир [illegible] Из [illegible] чулдеш воаллача тракториста Арсаков ТIахIира йоахар:

— Цхьан трактора дукха хIама дулац укхаза. Бокъонца дола [illegible] хиннад иох, кIезига хьоанал яргьа хьайбашта.

КЕРДАЧА «РЕЦЕПТАХ»

Аьлтий - Юртарча ферме сенаж чуйоллача хилар тхо. Бакъда, из кийчъяра технологех кхетанзар. Укх тайпара йолла еза сенаж. Эггара хьалха шиЙ боарам болаш хила йоагIа цун тIоадал. Башкяш цу йоллача хана нийсса ах тIоадал дIаяллалца мелйолийт из. ХIаьта траншеяш чу йоллаш 55 процентала хкаччалца йокъаю. ХIаьта Наьсарёрча фермашка уж чIоагIа яиаш йола баинаш яц, е хьоц лаьрхIа хIама а дац. Силос чуехкача траншеяш чу ехк укхаза сенаж а. Цар чу йоллаш йолча сенажа тIоадал 60—70 процент хила еза. Иштта кийчдаь доакъар е сенажа а е силоса а пайдана дац.

Аьлтий - Юрта доакъара «цIи» фуй хоьш яц. Цхьа тIоа йокъаеннача аьла булл укхаза траншея чу. Цу тIа шозза—кхозза сомагIа бола КИР-а кIалара йоггIача тайпара аьрдача мошача баьца тIоа булл. ХIаьта уж тIоаьаш нийса дуьшац. Тележка кIалтIаьнкхе Iойоассаьнча IотоIаю тракторанца кIезига дIа-юха мара ца йоаржаеш. Цудухьа цхьаболча моттигера тIаьда дари декъа дари вIашагI а йина хул моше доакъар, хIаьта кхыча моттигашка деррига а силос санна хул.

ЧIоагIа во тоIаду траншеяшка доакъар. Арахьара йийха ена «С-100» трактор я из болх беш. Тракторист сайрийна дахь сахьат доаллаш а Грозне цIа вода. Тхо хиннача дийнахь делкъа ха хуллаше а трактор дIа а отталь цу ди даккха цIа вахар из.

Иштта «сенаж» чуйола цу отделене. Бакъда, доакъара баьцаш дика хьийкъай. 600—700 центнер аьрда моша рожь лу хIара гектаре. Иштта дика хьийкъай [illegible] из а. ТIадахах трактории бригада бригадир Джамбурнев Башир вола баьцаш дика тIоахарах.

ХIаьта [illegible] баьцаш [illegible] кхеташ кьалуш хIана латт дийцанзар цо тхона. Цхьайолча моттигашка IамагIъяла, йолаенай уж. Дуккхаш цу [illegible] бригада доаллахьа 75 гектар я цу тайпара баьцаш. Кулг тохаиза латт уж.

Цигарчул а дукхагIа цонаш а хьийкъай баьцаш [illegible] уьйича Веков Махьмад - Гире кулгаллеча бригаде. Укхаза я 180 гектар дIайийнан 140 гектар ерий тIаьхьиен баьцаш. Укхаза хIана а [illegible] 100 гектара тIарча люцерна эзза даьккхад.

Доакъар Iалашдеча бригаде вIашагIъелла эано кьаьлта тIа хиларал совгIа кхы хIама карадолаш яц. Бригадира шиЙ хьаштдолча дIа-юха хьежаю техника.

Доакъар Iалашдара хьаьстта чIоагIа оарцагIъелла езаш я Аьлтий - Юртара отделени, хIана аьлча, хIана ца эшшаш цу совхоза хьайбаех ахаш укхаза яь, иштта дукхагIа да укхаза ялаташ дIадуь лаьтташ а доакъара кхыш а.

Цу тIа укх шера дукхаа дукхагIа хургда совхоза фермашка Iа доаккхаргдола хьайбаш. Укхаза хургда 3550 бежан, 11360 устагIа, кхыдола хьайбаш. Царна Iалашдеза доакъар 3800 тони йол, 31000 тони силос, 100 тони баьцна хьоар, 1500 тони сенаж, 3600 тони концентраташ я.

Агта деккар дац из. Цудухьа кхы а хьалагIа хетт укхаза доакъар Iалашдара еш йола мелла бIаргаяйча. Кулгалхоша, специалисташа уж нхоачамбоацараш лар тамаш ю оаха. ХIанзе а доакъар Iалашдара оарц ца доаккхе даргдац.

«Сердало» газета рейдова бригада: С. САГОВ — района [illegible] боахама управление начальник, З. ДАУРБЕКОВ — «Ленина никъ» яхача газета редактор, М. ЗАНГИЕВ — тха газета соб. корр.

ЛОАРХIАМЕ ДЕНОШ

Сенаж кийчъяра план дешаш тIеххоачашьйол республика доакъар Iалашдерашна. 19 июне богIачул совгIа кийчъен сенаж 14 эзар тони я.

Дукха дукхагIа чуделлад из башха доакъар Грозненски, Гуйрмеса, МагIалбика, Надтеречни, Урус - Мартана, Шалха, Шелковской районий боахамаша.

[illegible] тони баьца витаминии хьоар даьккхад колхозашка совхозашка. Совхоз укх шера Iалашдаьчул 500 тони дукхагIа хул из.

[illegible] витаминии хьоар даьккха [illegible] дика тIехьоачашьйол МагIалбика района боахамаша. Из башха доакъар кийчдеча дика гIулакхий карагIдолла Наурски района боахамашта. ПланагIа 1300 тони дезача хIанзалехьа 465 тони баьца витаминии хьоар даьккхад цар, е 30 [illegible] хул из.

Иштта дика дол гIулакхаш Шелковской района боахамашка а. План 2000 тони йолча цар Iалашдеш 700 тони баьца витаминии хьоар, е 35 процент хул из.

Хала дете а ца аьнча дийш цхьадолча боахамашка доакъар кийчдара гIулакхаш ва лелаига. Царех я Сунженски район. НагIалсаина республике сенаж чуйоллара план 154 процент кхоачашьяле Сунженски района колхозашкa 30 процент мара чуелладац сенаж. Республика эггара лехагIболла дьоахка ба из. Баьца витаминии хьоар а 60 тони мара даьккхадац цар.

Хаищадено кхачаьча шолалоа доакъарца хьайбаш Iалашдар сийлагIдолча дештарадац шиЙ да. ХIанзалехьа тохадала деза хьайбош 148 дIада хилийтара. Из дезa ерий тIаьннаш хIанзэа баьцаш ханнахьа хьекха ена ерд.

СВОДКА

1972 ШЕРА 19 ИЮНЕ РЕСПУБЛИКЕ ДОАКЪАР IАЛАШДАРАХ ЙОЛА

Ачхой - Мартана	30
Ведена	—
Грозненски	20
Гудермесса	20
МагIалбика	125
Надтеречни	—
Наьсарен	—
Наурсан	[illegible]
Советски	—
Ножай - Юрта	—
Сунженски	7
Урус - Мартана	13
Шалха	3
Шелковской	37
Ерригача республике гIолла	23

Дика кийчо яь гураль дийна ялат чуэцаш ба «Шелковской» района «Коминтерн» колхоза къахьегамхой. Кийтта комбайн я хIана кхай тIа болх беш. Дахь ди мара эшанзар царна 900 гектара тIара группавой хьисапе болх беш мукх хьакхара. ХIана хьекха касарашка улла мукх оардаш ба механизаторий.

Дика вIашгIехьбаьккхаб ялат чуэцаш боахкача механизаторий болх. Комбайнаш дикагор кхачача делча кхай тIара дIалаха [illegible] хилац из. Цуниа заправка е кхай йисте массе хана лийча йолаш бензозаправщик латт. Комбайн, кхыйола машин ехача из цу сахьати тоаю техничкаца баькхача механикаша.

Тервал тIабахийта вIашгIехьдаьккхад колхоза правлене, ялат чуэцаш боахкача механизаторий, шоферий; кхычар болхлоара моральни материальни бевак сорбаккхара гIулакх. Ялат чуйина даьннача тIехьагIа дикагIа болча механизаторашта салаIа бала мах боацаш путевкаш лургьа. ХIаьта социалистически лтье котало [illegible] сийла [illegible] правлене хьалхашка Цiе байрах айна.

ХIара мукх оардача кхана къахьегаш хила лаьхьет комбайнераш: Великородни Якова, Волков Анатоле, кхычар.

СУРТА ТIА: Великородни Якова, Волков Анатоле агрегаташ мукх чуэцаш я.

К. МАГОМЕТОВ.

Н. КОБМАШВИЛЕ сурт.

Советски делегаци Вьетнама Демократически Республике яха хилларах

1972 шера 15-июне дешЙ 18 июне хкоччалца официальни йолучча доттагIаллеа визитагIа яха Вьетнама Демократически Республике хилар КПСС ЦК Политбюро член, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный корте латта советски делегаци. Делегацияна юкъе вар КПСС ЦК секретарь К. Ф. Катушев. СССР кхыча межнашзарча гIулакхий министра заместитель Н. П. Фирюбин. Делегаци вежарашха безаме тIейийцар Вьетнама къахьегамхой Парте Централькни Комитето, ДРВ Къаман собране массазарча комитето правительствас.

Ханое волча хана советски делегацина корте лаьттача Н. В. Подгорне зийнт йир Вьетнама Демократически Республика президент Тон Дык Тхангу воача.

ПТВ ЦК хьалхарча секретара Ле Зу Ана, ПТВ ЦК Политбюро члена, ДРВ Къаман собране массазарча комитета Председатела Чыонг Тинь, ПТВ ЦК Политбюро члена, ДРВ премьер-министра заместителя Нгуен Зуй Чина, ПТВ ЦК секретара, ДРВ правительства министра Суан Тхюис, Вьетнама кхыча кулгалхоше тIейийцар советски делегаци, кунна безаме къамаьлеш а [illegible].

Советски вьетнамски вагIоналта юкъе переговораш хилар, уж йолча хана дийцар Советски Союза Вьетнама Демократически Республиканий юкъе доттагIалла, тIема барт-цхьоагIон, вежарашха цхьана гIулакхаш лелдара отношенеш дIахо а чIоагIъярех дегIайоалларех лерилаш. Вьетнама халкъа дуьхьал американски империализмо дIахо вы йолча тIема интервенцица социалистически пачхьалкхана — Вьетнама Демократически Республика [illegible] дуьхьлара агрессия гIулакхаш США-с кхы а чIоагIагIа лелаеш хиларца дуьхьдена Вьетнама утта хьал.

КПСС ЦК Политбюро, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, Советски правительства цIерагIа Вьетнама турпалча халкъана вежарашха барт — цхьоагIо хилара уйлаш йийцар советски делегаца. Пролетарски интернационализма принципашта тешаме йолча Советски Союза Коммунистически парте, СССР правительства, дерригача советски халкъо дикка дергдолча новкъостал а ду, йира а де, хьал а лаьа, хьалдаккхар а да Вьетнама халкъа цу империалистически агрессия дуьхьал, шиЙ даьхе кортамугъаш шоЙ латIаш хилара тIехь доттабоа шийлан къоаеаме.

Н. В. Подгорне Вьетнама къахьегамхой парте Централькни Комитетага, ДРВ правительствага, Вьетнама дерригача халкъага дийцар американски империализма тIема агресси лоацаш шоЙ социализм хьалйоахешЙ цар дIахо а толамаш дехар лоаш.

ОагIонаша дика а хетий болгалдоехх юкъ мугъабоаккхара оазаша Къулбехьан Вьетнама мугъаккхара Каьза фронта Хаьна йолча революционни правительствас [illegible] сайгонски режимо эскари американски агрессорашна [illegible] бен хилар.

ОагIонаша хьайле [illegible] хIама лерхI Вьетнама Демократически Республикана, суверени социалистически пачхьалкхана дуьхьал США [illegible] гIулакхаш. ДРВ [illegible] бевт еттнага, гера чулаттала портовашта дуьхьал минаш еххаге хьем боацашпа дуьхьала йоацадац соцадар. Кулбехьа Вьетнама «вьетнамизаца» яра политика дIасаккхар, Парижера конструктивни переговораш юха дIайолаяр США-гара хьа а дех. ДРВ правительствас РЮВ ВРП-ан оттаедей политически къоастадара программе (цунца 7 пункти царна йола 2 разъяснение) Вьетнама доаш цу махка халкъа къамах дегадоахкаранка хьалха лехагIа къоастадара [illegible] йолаш а я.

Переговораш хилар гучайна, безаме, новкъосташа.

• • •

19-ча июне Н. В. Подгорний корте латта советски делегаци Москве вIалкхьаяр. Аэропорте делегацина пакъабольяхар воагIийтий А. П. Кириленко, П. Е. Шелест, Ю. В. Андропов, И. В. Капитонов, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателя заместителаш С. В. Низабекова, М. А. Яснов, кхыбола официальни нах, хIаьта иштта СССР-ера Ингиле посол К. Ш. Шалгелава, ДРВ-и СССР-е гIулакхалгне поверенни вола Бой [illegible] Ву Тоан.

П. ЯРОШЕВИЧАЦА А. Н. КОСЫГИНА ХИННА ВIАШАГIКХЕТАРАШ

20 июне Кремле КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин ПОРП ЦК Политбюро членаца, Польски Халкъа Республике Министрий Совета Председателаца П. Ярошевичаца вIашагIкхийтта хилар.

Новкъосталла безаме вIашагIкхийттача СССР-ан ПНР-а правительствашта корте-латтарашна вIашин довзийтар КПСС-а ХХIV-ча съезда ПОРП VI-ча съезда решенеш мишта кхочушьо, Советски Союза Польски экономики а социализм а хьалъена дроза тоажаш.

Советско-польски хьалха леладу гIулакхаш дIахо а дегIаделладарех кIоаргдарех дешЙ дахкъехьа вIашин дагабехар. Болгалдаьккхар советско - польски массе а оагIорахьа шоаьз деладу гIулакхаш хаддаза шердаро кIоаргдари Советски Союза а Польски Халкъа Республика а, пачхьалкхий ерригача социалистически содружества хьаштада дерза маделеара а вIашин боне тешам болаш, дерригача кортерча дуьнай хьалъехьа уйлаш цаIош болаш лелара хьарда тIара земанашта дола доттагIалла дIахо а кIоаргдара гIо деш а хилар.

А. Н. Косыгина П. Ярошевичал вIашин догабьхна хIама а вIашагIкхийттача дуьххьара я.

• • •

Цу дийнахь А. Н. Косыгина цу отдахь П. Ярошевича сийна. Советски оагIорахьара цу тIа дар новкъостий Д. С. Полянски, П. Е. Шелест, кхыбола официальни нах.

Цу тIа А. Н. Косыгина П. Ярошевичо доттагIалла тIехь лоа тоттабар.

• • •

Официальни йоазонца доттагIала визитагIа Москве вена хиннa ПОРП ЦК Политбюро член, Польски Халкъа Республика Министрий Совета Председатель П. Ярошевич 20 июне дIаьрахар.

ПНР-ан СССР-ан Пачхьалкхий байрахаш лела шереметьевски аэропорте цо новкъостий хиннар КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин, СССР Министрий Совета Председателя заместитель Н. К. Байбаков, кхыбола официальни нах.

(ТАСС).

ДОГ ГIОЗДОАХА ИТОГАШ

СССР культура министерства предприятий организацийн 1971 шера производства культура ерригача союзни хьаьжара итогаш йир укх дешоашка культура министерства коллегия культура болхлой профсоюза ЦК-со.

Цу итогех СССР культура министерствас культура болхлой профсоюза ЦК-ан Сийлен Гранете елар Нохч - ГIалгIай АССР театрально - библиотечни оборудовани ярахьача ремонтни-производствени комбината коллективе.

Комбинате хьаьо дешах лакха бола продукци — музыкальни инструменташ махка дукхача моттигашка дIахьоаьц.

Я. БУРЕНКО.

КОРТА БОХАБЕШ МАЛАРАИ АЛКОГОЛИЗМАИ ДУХЬАЛАРА КЪОВСАМ ЧIОАГIБАР А ДЕ ДЕЗАРЕХ ДОЛА

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Указ

ХIанзарча хьалашка, советски халкъо коммунизм хьалъяра декхараш толамца кхоачашдеча хана тIе-тIа дукхагIа ла йиш йоацача доал мехка вахар.

Корта бохабеш маларах къахьегамхой уналлIеновна зе доал, каст-каста нийслу дезал бохабарга вугаш, зулам деш, бераш-та кхетам балара Iаткъ. Алкоголь Iаткъаш маьха общественни пачхьалкхенни хьалхашка бехктокхаме хилара уйла дIайоал, хулиганал а кхыдола зуламаш а ду. Корта бохабеш маларо производствана зе ду. прогулаш, къахьегама дисциплина толхаергйола кхыдола гIулакхаш дейт, аварeш ейт, нах бохбейт.

Корта бохабеш малар дIадаккхара, моллагIа дале а цунна дуьхьаденна хIамаш ца лара кхы а эффективнегIа дола гIулакхаш де доагIаш нийса дIадех къахьегамхоша.

Корта бохабеш маларан алкоголизман духьалара къовсам чIоагIбар духьа РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо оцаш бу:

I. ОБЩЕСТВЕННИ МОТТИГАШКА СПИРТНИ МАЛАРАШ МАЛАРАХИ ВЕХА ВОЛАШ ГУЧАВАЛАРАХИ БОЛА БЕХКТОКХАМ

1. Улицашка, коашка, подъездашка, стадионашка, скверашка, паркашка, кхыча общественни моттигашка спиртни маларш Iотташ мала къахьегамхой депутатий моттигерча Совета исполнительни комитето мухъабеннача торговлен общественни кхачаии предприятешкара дIайиккхача, спиртни маларш маларах, хIаьта иштта саг хилари общественни нравственности яйрча йоаккхаш веха общественни моттигашка гучавалларах кхаь сомагара итт сомага кхаччалца гIод доагIа.

Административни бехктокхаме ваьчул тIехьагIа уж гIулакхаш шера йолча хана шозза лагIа даьча итт сомагара ткъаь итт сомага кхаччалца гIод доагIа.

ГIод тох милице органа начальника е цун заместитела. Порядок толхаьар бакъа, дешаш е вахаш волча моттига администрацега е общественни организацега гIод тохалга дIахайта декхарийла я милице орган.

2. ГIод тохара метта милице органий бокъо я общественни моттигашка спиртни маларш малар е веха волаш гучавалар метаргдоаккалга дIахайта, е порядок толхаьар болх беш, дешаш е вахаш волча моттиге общественни организаци, къахьегамхой коллективе е новкъостий суд хьожаргйолаш материалаш яхьийта.

3. Корта бохабеш малар маларах шера массехказа административни е общественни воздействе бехк баь нах профсоюзий фабричнии, заводской моттигерча комитеташца барта а йолаш производстве луча премеех бизза е цхьаболча даькъо баха предприятей, учрежденей, организацей администраце йиш йолаш оттадолда.

Уж нах бахадийца я саьоIача вIеношкей санаторешкей ваза лагIтии луча путевкаех; квартира яла йоагIа аргIа тIехьаяккха йиш я царна. Уж тайпа гIулакхаш дукхьалдаха йиш е дукхаза а беха балха тIа укхача е балха тIа спиртни маларш мелача наха а.

Производстве йоашта караболча болхлошка спиртни маларш мелийта, хIаьта иштта беха нах балха тIа бутаргбоаца гIулакхаш да ду бригадираш, мастераш, участкий, цехий, сменай начальникаш, боахамий кхыбола кулгалхой дисциплинарни бехктокхаме оз, хIаьта законо лерхIача тайпара хилча — уголовни бехктокхаме.

4. Улицашкей общественни моттигашкей нийсбенна чIоагIа беха наьк медицински вытрезвителе бохк, цига боахкабарах оттабаьча боарамагIа нах а боаккхаш.

II. КХЕНЗАБАРАШ МАЛАРА ЮКЪЕОЗАРАХ БОЛА БЕХКТОККАМ

5. Даьша — нанаша е кхыча наха кхензабараша баккхалца молдарех къахьегамхой депутатий моттигерча Советий исполнительни комитетий кхензабарий гIулакхий хьакъехьарча комиссеша дайй — нанай, цар метта болча нах, хIаьта вож нах административни комиссеша административни бехктокхам бу ткъаь итт сомага кхоачаш гIод тохаш, нагахь сана цар даь гIулакхаш уголовни порядкагIа тIазар де доагIаш деце.

Кхензавар гIулакха тIа шийна кхерабола сага уж гIулакхаш дирах шерага кхаччалца суд ю, е исправительни болх бе из яьтех, е шоаттлъе итт сомага кхоачаш гIод тох.

Кхензавар малара юкъеозарах, шерта хьалха лакхехьа кхоадаь гIулакхаш массаза веш хиларах вха шерага кхаччалца суд ю.

6. 16 шу далаизабараш беха общественни моттигашка хиларах, хIаьта иштта цар спиртни маларш маларах къахьегамхой депутатий городской, районни Советий исполнительни комитеташка йолча кхензабарий гIулакхий хьакъехьарча комиссеша кхензабарий даьшта — нанашта е цар метта болча наха кхаь сомагара итт сомага кхаччалца гIод тох.

7. Спиртни маларш хьадача производствацa, уж хIаоттадаь лоаттадарца, доххарца бузабенна болча балха тIа кхензабараш хьайбаьга соцадолда.

III. СПИРТНИ МАЛАРАШЦА ТОРГОВЛЕ ПРАВИЛАШ ТОЛХАЯРАХ БОЛА БЕХКТОКХАМ

8. Торговни предприятешкий болхлошта порядкагIа оттаде малара къаракъа кхаьдаш спиртни маларшин доххара правилаш толхаярах къахьегамхой депутатий моттигерча Советий исполнительни комитеташка йолча административни комиссеша итт сомагара ткъаь пхиь сомага кхоачаш гIод тох, е общественни Iотгаьм бу.

ГIод техачул тIехьагIа а административни е общественни Iотаьхам баьчул тIехьагIа уж гIулакхаш даьраша исправительни болх бергболаш шерага кхаччалца ко тох е шоаттлъе итт сомагара бIаь сомага кхаччалца гIод тох, кхаь шерагара пхе шерага кхаччалца торговни предприятешкей общественни кхачанн предприятешкей болх бе бокъо а хургболаш е из ца деш.

9. Малхаа тIаи къаракъа кхаьбола спиртни маларши эарах а доххарах а спекуляци бахьан бехктокхам бехь, йолаш долча законодательствага хьежжа тIеIазар лу.

(Чакхдоалар 2-ча агIо тIа).

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КХАШКАРЧА БРИГАДА КОММУНИСТАШ

Дина ва йоалаш къахьег мĺеллагĺча пятилетка шоллагĺча шера Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхоза № 2 йолча кхаш лелачеча бригада къахьегамхоша. Денгара - денга шеру механизаторашта юкъе социалистически яхь.

Хезача моттиге я кхашкара стан. Совхоза кулгалхоша эшаш мел дар лоаттаду механизаторашта. Хан - ханнахьа чам бола дах хĺама кийчду. СалоIача хана деша керда газеташ, журналаш да. Ииешка, ешраша хадугIа безам болчарна радиоприемник а, ловза шашкаш, шахматаш а.

Массане бĺарг тĺоттаргболча хьалтеха йоахк тайп-тайпара ловзунгаш, социалистически яхь бокъонаш тĺайола плакаташ. Царна я моллагĺа кхетаргволаш яхьл къахьегама бюллетень а. Цу тĺа дуьц хьалхе лелаечар дахка толамаш, кхетало ваькхарш белгалбоах.

780 гектар я бригада лелаеш. Цига хьалкхеду кĺа, хьажкĺаш свекла, докъара лаьрхĺа баьцаш, кхьдараш. Механизаторашна дош дешнах уьх шера хĺара гектара тĺара 25 центнер кĺа, хьажкĺаш — 40 центнер, силос 190 центнер чуьца. Из кхоачашде атта дац. Механизаторашта ловза шой хале ла ёаргйолга. Цхьабакъд халонех кхерабенна тĺехьаккхаьа боргболчарех бац бригада членаш. 15 шера хьалхе дĺа да хецаш хьабоагĺа уж.

Хĺанз бригаде 29 саг ва. Уж шие звенона чубоагĺа. Звенонта кулгалдеш бараш коммунисташ, дукхача шерашка Ĩоаль опыт йола механизатораш ба. Хĺаьта коммуниста Умаров Мохьмада бригадица кулгалду 15 шу даьннад. Цукха халонаш Ĩайша ва из. Гитлеровски Германна дуьхьал майра тĺом бараь цунна синкъ лиха орден. МоастагĺIа лоха вьнча тĺехьагĺа цĺа вена юртбоахаме белх ба волавелав Мохьмад. Цига Ĩомайир механизаторий говзал. Хĺанз Мохьмада массайола кербелхача техника йовз.

«Лермонтовский» совхозе вахха велача хана дейз цу бригада бригадир ва из. 1959 шера бригада коллективо гектара тĺара чуьйцар уьх центнер хьажкĺаш, уж толамаш дахарах бригадира «За трудовую доблесть» яха медаль елар.

Тхо да хĺанз 1972 шерара хĺунгаш кхачаш латтача цу бригада кхашка. Мела хьеххача махе шоттига теркаду Ĩажагĺдала доладеннача хĺина канаш. Цуна юхе геттара баьццара хет хьажкĺай, свеклай кхаш.

Кхашта эша гĺулакх деш, богĺаш бола тĺахьожам лоаттабеш хьабоагĺа цу бригада членаш. Кхаш бĺаргадайначоа хозргда царна лерттĺа гĺулакх даьлга. Дика да аьнна белгалдаьхар цар кхаш республикерча комиссе а.

Укх денойца хьажаĺашкаш свеклаштен тĺехьара обработка ер боалаш латт механизатораш. Свекла лелаеча шин звенона керте латт совхоза динагĺбола механизатораш, Ленинел Къахьегама Цĺеча Байракхен орденаш лелаш Захаев Лаьчей Матрел Берсей. 1971 шера цар хĺара гектара тĺара чуйцар 250 центнер мерза овлаш. Иззал свекла кхее декхараш тĺаийцад цар укх шера а.

БархĺаагĺIа пятилетка итоги социалистически яхье баьнначарна юкъе хьалхара моттиг яькхар Исраилова Шехаддина. Цо кулгалдеча свекла лелаеча звенос 200 гектарах хĺаране тĺара 250 центнер свекла чуйцар. Массанел цĺенагĺех динагĺех да цу звеной кха хĺанз а.

Хĺара гектара тĺара 40 центнер фуаьнаькха хьажкĺаш кхеергья аьнна дош деннад коммуниста звеньевойс Байдаев Ахьмада. Цох шекo е езаш яц. Цу звеной гĺулакхаш дика довз юртахошта. Республикански комиссе къастта лакха оценка елар цу звеное лелаеча кхана. Ахьмада хьажкĺаш кхею дукха ха я. Говзача механизатора еннай ВЛКСМ ЦК шоллагĺча степена диплом, «Золотой колос» яха значок, кхы а дукха шаькера совгĺаташ.

Сайрангаха ластавр тхо кхашкаоча стане дĺахаьчача хана. ĺуйренна дийлхача догĺах лаьтта хĺанз а довсара даханаш дар. Хĺаьта а ши - шой трактора куаг токаш бар механизатораш. Гуш дар цар цхьаккха минот да ессаш дĺайохийташ йоацилга.

Безамо дуьй шоай балхах бригада членаша, цхьоалагĺча класса механизатора Астамиров Султана, Захаев Лаьчас, хьажкĺаш лелаеча звено болхлочо комсомольца Талхигов Вахас.

Эггара хьалхагĺа йола механизатор ва Хатаев Гĺейта. Ший кхоалтаъа шу дала доалле а вьонначарех тĺехьависа ловш ван из. Цунтара говзал хьаĺомаеь хоалкхийнаб бригаде дукхагĺбола механизатораш. 40 шу да Гĺейта ахарко йола. Из хĺанз цхьоалагĺча класса механизатор ва. Цунна еннай «За освоение целинных и залежных земель», «За трудовую доблесть» яха медалаш.

Иштта тоъамо нах ба Умаров Мохьмада бригадех мел барам. Цхьа докхар дика ловзаш ба уж. Цхьа дĺаьннар дуй хьалхадаккха дезар!

Цхьа-шин кĺира дзар ме ха лаьча алат чуаца доладергда. Цунна кийчо еш ба хĺанз ахархой. Цĺаькха а тахка дева лахадисар фуд, терко е ева хала хьалкхедаь алат сихен ца доадеш чудара. Эшаш мел йола алат чуаца техника кийчъаь дĺаоттанай, цĺеньль кийчъеш латт хьаттараш, силадаш.

Укх шера Умарова Мохьмада бригадаца социалистически яхье яьннай № 1 йола коммунистанов. Хетуевас кулгалду комплексни бригада. Итогĺаш юаца хьалха я. Из кхашкара чубаьхьаргболча хьувкъамо хьахьокхаргда.

А. ХАШИЕВ.

КЕРДАЧА МОТТИГЕ

«Минеральная» яха моттиг Тийрка довкъашта юкъе улл. Старогрозненски геологаша яхача анализаша яхачех цу моттиге мехкдаьтта доалл. Из хьагучадаккхара цига бурувтохаш а цхьа скважина. Цох кхоачамбанзар бурудеттараша. Укх денойка «Минеральная—2» яхача скважинана бурувтоха доладьд цига. Проектагĺа 5540 метр бурувтоха деза [illegible]

Цу скважинана буруе тохаш а Старогрозненски бурувтохара балхий управленера бурудетта мастер, коммунист, В. И. Ленина орден долаер Попов Михаил Михайловича керте вола бригада. Скважинана хьалхара метраш буруе техар Варичев Василий керте латтача смена. Къахьегама вахта цун сменагара хьа а нийца дĺахо бурувтоха йолаелар мастер-комсомолец Черемухин Николай керте латта смена. Хĺанзалехьа бĺаьш метраш буруе тохад цу скважинана. Бурувтохара балхаш дĺахо а деш да.

Т. АЛЕКСАНДРОВ.

Нохч - Гĺалгĺай химически завода болхлоша дика ловзĺеш сийдеш я аппаратчик Чернова Галина. Шийтта шу совгĺа ха я цо цига къахьега. Цу шерашка йоккха опыт Ĩоаьй цо цу балха тĺа, цудухьа шийе ноцкъосташта хьоклам телаш къахьег Галинас. Хĺара сменагĺа нормаш 115—120 процент кхоачашъю цо. Иштта из къахьегаш хилар бахьан долаш болхлошта юкъе сийдаьнад цун.

Хьинаре къахьегараш совгĺа общественни балха тĺа а дика декъа лоац цо. Из я олифоварочни отделене профорг.

Цун портрет завода Сийлен декъа тĺа хьалтеха доалла дукха ха я.

СУРТА ТĺА: аппаратчик Г. Чернова.

С. Хутаева сурт.

Сий долаш чакхваьннав

Кховзткъа [illegible] шаьерча [illegible]Ĩара, [illegible] Шарков Василий Александрович. Шийна шера [illegible] эггара [illegible] йола [illegible] къахьегий [illegible] дĺаенний [illegible] [illegible] гĺ[illegible] бола [illegible]

[illegible] ле деша йиш хилазар Шарковн. Шин шера йола токарий курсаш чакхйоах цо. Токара говзал йовзийта ца Ĩеш дешара предметаш а Ĩемадора курсашка. Цудухьа курсаш чакхъяьха ваьча 3 разряда токарий а вени 7 класс яккхара свидетельство делар цунна.

Кхоачаш 18 шу даланза вар Шарков «Красный молот» завода механо - сборочни цехе токаралла балха венача хана. Токара говзал йикаль йĺле а профессионально [illegible] балхах [illegible] чоткаре йоаца овтхалаш кийчъяйтар Шарковга. Ала деза, шийе балхаца дакъердалуш, хĺама хара тĺера вола из юкхьенца деха [illegible] ладжавера балхах. Эггара хьалхара къахьегама гĺа боажхаш нанас баьча бокьхагĺболча вежараша санна шийна новкъостал даь, шийса къехьам белла бокъахьачта хьалхе [illegible] дазккха мастераш [illegible] Вышиваркe бицбалана ма ца, дог тĺара бахкан йоах царна Шарков Василий Александровича.

ВĺаьнНел дукхагĺа саг вацар механо - сборочни цехе болх беш. Цомещени а оборудовани а къаьна яр. Мехкдаьтта промышленностерa [illegible] предупре [illegible] цига. [illegible]да, [illegible] бола [illegible] ца хаш. [illegible]къьенна овтхалаш [illegible] массо ца хиларах [illegible] хьувца [illegible] а Ĩотташ декъара [illegible]. Резецаш [illegible] дацар. Цунга хьажка яр къахьегама совгĺа а.

[illegible] балх бола [illegible] массехк [illegible] дог цĺена саги хьинаре болх [illegible] ва салийташ чакхваьлар Шарков. Дика балх барах массехказа ахчан совгĺат делар цунна. Цун хала саналаш, [illegible] гĺулакхаш теркалдир из комсомола мутĺарашкем цул тĺехьагĺа КПСС члена кандидаталлен дĺаэцаш.

— 1957 шера чĺоагĺа балхой эхар Сахалине. Шийла а гаьна а хиларах цига баха ваьза болаш дукха хорабагĺацар, — кхаш дуьц Шаркова. Дахенна дукхагĺа хьача хилар дукха шийе дезил а тĺехьа вербованагĺа Сахалине эди из. Цига «Сахнефть» объединене город Охерча централизни механически мастерскоенка токаралла болх бу.

Мехкдаьтта доахараштен бурудеттараштен эша продукци арахецар. ехар тоайора мастерскешка. Хьаькагĺа из болх баь опыт йолаш вейча Шаркова Ĩомийвала вийзавеар. Дукха да хьалехьа цехе дĺайовз цун цĺи. Шерра шера ахчан совгĺаташ техарца белгалвоах Шарков. Цунна лу СССР мехкдаьтта промышленнеста Министерства Сийлен грамотен отличника значоки.

Дика гĺулакхаш карагĺдувлар «Шаркова» [illegible] массехказа [illegible] 1951 шера Къахьегама Цĺеча Байракха орден еннай цунна. Совгĺа [illegible] курсаш мел кхьаьхкаьнанна из, шийн [illegible] телеш ца боабара берргий [illegible], хьажаьхьа дĺалу. Хĺаьта [illegible] цу дĺа [illegible] хьалхьеха хьалхара совгĺат лела [illegible] шу а далийехьа мекха дезагĺдола совгĺат — В. И. Ленина орден [illegible]

Балха моттигаш хувцача нахах вовзаш вац Шарков. Цудухьа а доаца сесаг цамогаш а хинна моттиг хувца езаш хиларах юха а Грозне баха боагĺа Шарковгĺар даьца. Хĺанз «Грозефтехим» объединене ремонтно-механически завода мехкдаьтта оборудоване ремонт еча участке токаралла болх бе ва Шарков Василий Александрович.

— Тешаме, хьинар долаш болхлой задий саги ва Шарков, — йоах участка начальника Мирчева. Шалхане оатхалаш кийчъю цо, сагетта заказаш цунга кхоачашдайт. Шийх тайпа йитача участке дог цĺена цо къахьегарах цеха а завода а кулгалхоша бардалашца. совгĺаташца белгалвоахав Шарков. Ший йоакхий балха опыт хамаьрна дĺалу новкъостаьшта. Дукха къона болхлой Ĩомабаьб Василий Александровича. Хĺар цо Ĩомаду Манов Анатолий. Наха къахьегам безабалийта хьоча Шаркова вахара хийса шийх хьех цунна.

Х. БАЛАЕВ.

Къахьегамхой депутатий Грозненски городской, Заводской, Ленински, Старопромысловски районии Советий цхьайолча хоржама округашка, дĺабийнначари байначари метта депутаташ харжара результатех бола хоам

Къахьегамхой депутатий Грозненски городской Совета исполкоматаш Заводской, Ленински, Старопромысловски районий Советий исполкомашкех хьахьачай дĺабийнначари байнарийн метта депутаташ хоржаш цхьайолча хоржамий округашка 1972 шера 18-ча июне хиннача хоржамий результатех бола сведенеш.

№№ 11, 146, 176, 232, 259, 282 йолча хоржамий округашка гĺолла городской Совета депутаташ хоржача юкъе дакъа лоацаш хилар 100 процент харжархой. Кхаж тоссача юкъе дакъалаьца беррятача харжархоех депутаталла болча кандидаташта тĺехьа 99,77 процент бараша кхаж тоссар, депутаталла болча кандидаташта дуьхьал — 0,23 процент.

№№ 21, 65, 71 йолча хоржамий округашка гĺолла Заводской районии Совета депутаташ хоржаш дакъа лоацаш хилар 100 процент харжархой. Кхаж тоссача юкъе дакъалаьцача харжархоех депутаталла болча кандидаташта тĺехьа 99,87 процент бараша кхаж тоссар, депутаталла болча кандидаташта дуьхьал — 0,12 процент бараша.

№ 23 йолча хоржамий округе гĺолла Ленински районии Совета депутаташ хоржача хилар 100 процент харжархой. Кхаж тоссача [illegible] харжархоех депутаталла болча 99,64 процент бараша кхаж тоссар, депутаталла кандидаташта дуьхьал — 0,36 процент бараша.

№ 42 йолча хоржамий округе гĺолла Старопромысловски районии Совета депутаташ хоржача дакъа лаьнача харжархоех депутаталла болхйтача кандидаташта тĺехьа 100 процент бараша кхаж тоссар.

Хĺара хоржамий округех йолча материалашка а хьежа, Грозненски городской, Заводской, Ленински, Старопромысловски районии Советий исполкомашка дĺахьбаь хоржамаш хиннача хоржамий округашка гĺолла хоржа депутаташ.

Депутаталла хоржаб: Городской Совете:

Воронцова Тамара Федоровна— «Грознефтехимремстрой» треста № 3 йолча ремонтно - гĺишлошъяра управлене штукатур-маляр № 11 йола хоржама округ.

Шилаев Абуязид Идрисович — № 2 йолча Грозненски гĺишлой материалий комбината энергоцехе электромонтер. № 146 йола хоржама округ.

Вахаев Рамазан Висаевич — Нохч-ГĺалгĺаЙ АССР Министрий Совета Председатель. № 176 йола хоржама округ.

Соломатин Дмитрий Иванович — «Грознефть» объединене бурувлеттача балхий Октябрьски управлена вокхагĺвола буровой мастер, буровой начальник. № 232 йола хоржама округ.

Солтамалаев Мехьте Руслан — «Грозгипросельхозстрой» института директор. № 259 йола хоржама округ.

Малюга Анатолий Георгиевич — мехкдаьтта промыслови геофизика Еврисоюзни Ĩилма- толкама института Кавказски отделене приборош ечa цеха вокхагĺвола инженер. № 282 йола хоржама округ.

Заводской районии Совете:

Карев Александр Андреевич — Заводской района чурча гĺулакхий отдела начальник. № 21 йола хоржама округ.

Веревкина Елена Георгиевна — № 1 йолча Грозненски профессионально-технически училища ВЛКСМ комитета секретарь. № 65 йола хоржама округ.

Федоренко Клавдия Васильевна — Грозненски химкомбината компрессорий машинист. № 71 йола хоржама округ.

Ленински районии Совете:

Инуркаев Абдула Нурмагомедович — КПСС Ленински РК секретарь. № 23 йола хоржама округ.

Старопромысловски районии Совете:

Коновалов Ворис Павлович — КПСС Старопромысловски РК секретарь. № 42 йола хоржама округ.

Горисполкомаш.

ПАЙДАНЕ ГĺУЛАКХ

Кoa тĺара салхазараш кхеду фабрика я Сунженски района «Путь к коммунизму» колхозе. Ер кхоалагĺа шу да цига инкубатораш боабашка, москала, котама кĺоригаш йоахаш йола.

Инкубаторашка хьожаш ва электрик Бусоргин Валентин.

— Мишта хьайоал кĺоригаш?

— аьнна аз даьча хаттара:

— Котама кĺоригаш 70 процент боабашка ялам 80 процент хьайоал, — жоп лу цо.

— Вайна гуш лела боабашка кĺоригаш маца хьаьхкай?

— Селхан...

Меллай уж?

— Кхо эзар я.

Цхьан кийсте а салаш инкубатора бола. Бĺарг тĺера цо боакхкаш хьеш фуаш чудалча яхийта йоахаа телача агрегатушка операторашс А. Нечаева, М. Елатьева, инкубатора заведующи В. Красникова. Укх шера хĺанзале 168 эзар котама, 170 эзар боабашка, 2310 москала кĺоригаш яьхай цар. Упахцĺена а йолаш бахача махага ехнай котама кĺоригаш, хĺаьта боабашна ярам 40 процент мара ехнаш, йиса боабашкен москалех кĺоригаш колхоза юа тĺара салхазарах лелачеча ферме хьеш я.

— Кĺоригаш йохкара гĺулакх мишта вĺаштĺехьдаьнахад оаш? Маьхала йоалий? — хоьт аз цу гĺулакха бехкетохаме волча С. Агеевга.

— Эггара хьалха тхоай колхоза къахьегамхой Ĩалашбу оаха кĺоригашца. Царна кхоачам хинначул тĺехьагĺа юрта а района я бахача махага йоах. Цул совгĺа вай республика дукхагĺйолча районашкара, лаалахарча автономни республикашкара, Ставропольски краера ух тхо долча кĺоригаш ца, — йоах Агеева.

— Мел пайда бола шоана кĺоригех?

— Ботта 30 эзар сом пайда бола тхона. Тракторно-кхаш леладу бригада дĺаьхьача колхоза эггара дукхагĺа пайда бу тха кĺоригаш йоахача инкубатории станце.

Со цига волаш дукха нах гулбелар. Кĺоригаш эца баьхкабар уж. Очереда йитта латтар № 4 йолча МТФ йодллой. Эзар кĺоригийцар цар. Хĺаьта колхоза боабашкий-товарни ферма болхлошта хьакъоастайяр 2760 боабашка кĺориг.

«Путь к коммунизму» колхоза кулгалхоша, специалисташа дукхагĺа кĺоригаш йоахаргйолаш кхы а массехк керда инкубатор оттае лаьрхĺад. Уж дукхагĺа хьайоахе мара кхоачаддулургдац бахача махха хьашташ. Хĺаьта боахама а пайда хургба. Дика пайда бу «Путь к коммунизму» колхоза боабашкий-товарни ферма а. Ткъаь шит эзар боабашк я ферме. Царех пхиь эзар боабашк ехкаш я. Хĺара дийнахь 4 эзаф тарега фуь хь цар. Уж фуаш инкубаторени станце дĺалу.

СУРТА ТĺА: «Путь к коммунизму» колхоза боабашкий-товарни ферма.

С. КОРАВЛИНОВА текст.
В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

ТЕХНИКЕИ САГИ

Укх тĺехьарча итташ шерашка, Ĩилман техникен чĺогагĺа дегĺаьхарга хьежа, социализман капитализман юкъерча идеологически къовсама керттера дакъа а хила дĺаотт Ĩилма - технически социальни революцей соотношене проблема.

Цулухьа керттерча лоархĺам ба Ĩилман техникен прогрессех наьха дукъа, саг, сага еррига физически дулоений торонаш карагĺатта дегĺайийтар дукъа пайда оалига вгтара дикагĺча тайпара маьагĺча общественни строя Ĩалашду яна дош.

Цу дешага лаьакхра хетаь а экономически Ĩилмай доктара ХРОМУШИН Геннаде статья.

Ĩ КАПИТАЛИЗМЕ САГ КИЙРАВАДККАР

Ĩилман - техническое революци дегĺайоагĺаш хайта цĺиллача дегĺадаьккана капиталистически мехкий экономика ёйлуча тоъал йĺеьхача юкъаца, производствои потребление дикка алсамъьхларца цхьана кийседнад кховзткъагĺча шерашка. Из хана кийсъенна факт бокъонца чĺоагĺ а ёина дĺаэттарг лаьрхĺай монополей идеологаша. Ĩилма - технически прогресс социальни балехи дазарехи капитализм автоматически мукъайоакха средство я аьнна хье а кхайкаь. «Маркса йийла революци, — тьакхайкадаьд «индустриальни обществ» тоеро авторех яхьанне Р Арона, — вайна тĺехьашкаьа я».

Капитализма гадовхараш кургдоацар доаржаде гĺерг, классови антагонизмаш техника шил-шегĺа дĺайоахаргья, цудухьа «общественни строй» тийша кĺема доацаш чессава а материально Ĩалашвара проблема къоастаергья а яхаш.

Цу тайпара къамалаш херцду вахаро. 60-гĺа шераш чакхдоалиш шоай ергĺанарча кризисо тĺехьашка кхайсар дегĺадаьхка капиталистически мехкаш. Инфляци ёлуц, хьебе бола болии нах Ĩоаш лаьттаб, къахьегамхой хьал лаьха санна телхад.

Кхьеттел империализма идеологаш а бац капиталистически общество ххьи тĺа а деградацея сага хĺама эшадаларех, саг интеллектуально акха верзара, ауламаш боарам боацаш чĺоагĺа алсамдувлара, алкоголизма, наркомане, психически лазарий процесс дĺахо йолаенна хилар харцдеш. Бакьда цар шоай тайпара доашх цу хĺамай маĺан.

Масала, американски социолог Э. Фромм «Гуманизированаи технологегахьа» яхача ший книжка тĺа бакъахь хьоттае гĺерт капиталистически мехкашта чухьара довнашк вĺаштĺехьа доацараши, къахьегача адамий вахар вĺаштĺехьдаланза хилар буржуазни общества евленгаре хьадоагĺаш а доацаш, цун дегĺаухаш йолча техникизаце кхахулийташ да яхаш йола реакционни идейлг. Вайна юкъе лел. йоах цо. сага хĺама кхало тоĺаданаз ца доалийташ ĺатоĺадеча, еррига а механизировании йолча общества керда прирах.

Малхбузехьарча цхьаькха социологаша белгала аьлча, Жак Эллюла а Льюис Мумфора а, иштта шоашта хетараш дийцад адамиле техника лоалла ца оттаен хĺахо чĺоагĺа дегĺаухача тотальни рациональноста «постиндустриальни обществ» сага парггĺато ца йоаен йиш ца хиларах.

Шоай белгалдара цхьа хĺана лаьрхĺа я цу тайпара теорей: къахьега адамаш дуне социальни кердадаккхарга долха наькъаю шоай ца хиларахи хила йиш ца хиларахи тешадела, хĺана аьлча, йоах цар, цхьанна революцега паха тĺера дĺадавакхалургдац техника доали саг ше «антропологически дегĺаванза» хилари.

Социальни пессимизман цхьанна хĺаманга даха дог дац аьнна хетийташ йолен уйлаш дĺа а йоаржаеш, алхха цхьан-цхьанца барашта доазув доацаш парггĺато хиларах дуапача даьссача тебараща тестаеча индивидуализма позицешкара лув малхбузехьара социологаш, классови къовсам бита а бита, шоай «со» яхача дунĕнна чуболара тĺохьех нах. Цхьабакъда, интеллектуальни кортамукъале мога а ша, буржуазни идеологаша шоай теорей бокъонца хĺоле маĺан массе дагĺоракхьера кхайлаккхуьй, «объективни тоскамхой» мутĺара дĺаувтт. «Кхоален чоаль» яха, Малхбузене шерра кхайкадеш дола книжка яздаьча американски социолога Элвин Тоффлера дукха даннеш йоалаю техника дегĺаар, сага вахар лоалургдоацача е доаккхаш, цунна кач мишта дода хьахоккхаш. Информацеш тĺа-тĺа дукхагĺа хиларо, сихлуш йолча вахара такко, среда бĺехьаро, «дĺаккувса хĺамаш» хьаяро «чоалчоагĺача хьал тĺа оттабу нах. Харжа хĺамаш дукха хиларо, йоах Тоффлера, хĺамаш харжа дукхагĺа доглайтаргда, парггĺато — парггĺато дĺайоаккхарьа. «Ма дарра аьлча, «пайда [illegible] цĺавле — дĺаккхосе» яха принцип лу вай сага».

Малагĺа вывод я Тоффлера буржуазни мехкий къахьегамхошта могаер? Общественни отношенеш хувцилга, социалистически альтернатива я? Вĺалла а вац. Цхьаккха доазув доацаш йола къаьст - къаьстачар парггĺато — из да Тоффлера могадер.

Цу керда ваьнача футуролого цĺенхаштта йоах, промышленноста кхоане нах «хьабара» технологи оттаьча шийн параметрашца каряраве йиш хулийтаоргйолча биологе даькъе ул. Уйлае а, шийн социальни кортамукъале бахьай долаш къовсам лоаттабе кхетам боаца саг, дош ала йиш йоаца машинех дĺахетта оатхал санна воле саг — из я капиталистически монополеши цар идеологаши яхача гĺерта «идеал».

Капитализмах доаха вĺашши вĺашдухьаленаш кхело ца хилийча ца доалийташ, сага кхетам вĺаштĺехьбаланза хиларах цхьаннна цхьа чĺема санна хетийта гĺерт Тоффлера тайпара теоретикаш. Буржуазни общества классови антагонизмах а ца йоалаш, сагах шийх хьаьлна социальни эгĺазал гучаоаьла массазане формах санна [illegible] цар капитализм.

Иза цхьан-цхьанне бахаро беш бола хьакам сага сакхетам капитализме долаш долча хĺамашта мутĺахьа бе, дунена социалистически эргалонаш яр дукха къовсам лоаттабеш йола низаш вĺашагĺкъоастаде лаьрхĺа ба.

Сага кхоллам деним хургболаш ба, хилхкхайкаш малхбузехьарча идеологаша, духа кхетаме а кхилахк ца лун Банни латтаргболаш санна. Цхьабакъда, мах цар, массийолча хĺамина йиш кхачаш бола хилар, хĺина ирраионализм ихаш цĺи йолча тамашо парх аьна бохабаь дĺабохийтаргбола дунен тунгатамгуй болаш ба.

Дутхьаь цу ларда тĺа йитташ я, масала, Камю экзистенциалистски философи «деш доацарий философи» яхача шийн концепцеца цхьана, Кафкен Ионески творчество. Белгалдоалаш хĺана да, хĺанзарча ревизионизмо «социальни пессимизма» буржуазни идеяшца чĺоагĺа спекуляци делаеш хилар. Болхлой класс шийн революционни декал доадаьн интеллигенцехи студенчествахи «керда исторически блок» вĺашагĺйоллайла ялтйоацаш хилар тьакхайкадаьча, ца йоваш вовзача Р. Гароде цу «платформана» тьалтяьлдаь Кафкен яхача «Социальни пессимистийн» формалистически концепцешта кĺал «Марксистски ларда йолла гĺийрта долча чдоазув доаца реализм» яхача книжка тĺа дьь шийн литературни толкамаш.

Социальни революце метте технически революци кĺаоттае дагаьхь, капитализма вĺашдухьаленаш Ĩазан деш бола техникизацин индивидуализм дегĺаерен массе тайпарча общественни хьасевах мукъаваьккхача сага «бокъонца йолча парггĺатона» наькъашца мара дĺабоаккхалург ца хилар баькъаь хьахьокха гĺерт монополий идеологаш.

Сага «со» яхилга «лоала кĺалхайланйхара» деш йола тĺехьехаваш ме дарра вела буржуазни классови хьайташ, чуоттабаь къахьегам чĺоагĺагĺа боацабара, буржуазе доал тĺаьрттадер дукха маллагĺа способаш. Кхьеттел эггара акхагĺа ярaш а, лелачра йола руаькъан даь бокъо лоаира маĺан долаш да. Тоффлерех доккхал деш йолча США юха ца къовлалуш доккхий хул вешта а фаьлгашка мара дувла ца тезача тайпара доккхий дола монополей пайдаш, къахьегача адамий вахарга бола мах шенагара шерига ĺотĺабеттадуш латтача хана. Иззамора да вокх капиталистически мехкашка а. Соахка Англе вахарга бола мах 10 процент деккбелар, Япони — 8,4, Голландe — 7,5, ФРГ-е — 5,9, Франце — 5,8 процент. Цунна денна жоп дар шоай вехарен политически бокъонаш бахьан долаш къахьегамхоша эрга дĺаболабаь ста-чечин къовсам.

Цхьабакъда, классови къовсамаш кхоохалуча дĺа из кхаьчийте а, монополеша, «сага доазув доацача бокъонах» йола демагоги дĺаистара а класса, регрессеш йолайно. Английски реакционераша, масала, стачкашта дутьалара закон чакхдаьккхар; эабастовкаш хьайнача хана цхьа вайна дукхаза а «сатехара» кхеш юкъейоалае гĺийртай США правительство. Массе метте локаутий политика юкъейоаз предпринимателаша. Цу цхьан хана къахьегамхой бовхара, милитаризаци чĺоагĺйра, адамаш гонна долаш йола моллагĺа идеяш кхайкара геттара мукъа йитай монополеш. Цу хьалашка сага хĺама телх, монополей доал хьаллоаттадар дукха из Ĩотгĺа а ву, воаца а ву.

Буржуазни индевидуализмах, цу тайпара, моллагĺа мракобесена парггĺато йоал. дул, цо Гудзоновски институтaо йоаш лу, масала, «апокалиптически машина», «мегатрупн», «тĺема оргазм» яхараш а кхеараш а санна йола терминаш араяха. Стэнли Кубрика шийн цĺи йолаш долча фильма тĺа доктора Стрейнджлава прототип волаш гĺулакх деш хиннача цу учреждене директора Герман Кана вочa пагĺоракхьара шийн «цĺи хазийтай». «Термоядерни тĺемах» дола шийн книжка бахьан долаш. Кхьеттел буржуазни кепайоаза а далаезар цу «балхах» промышленни масштабе нах боабара тĺехьелам беш йола манифест аьнна цĺи ца тилача.

США хĺанзарча кагирхошта дагардараш укх тайпара аьнахар «Нувель обсерватер» яхача французски журнало: «Цхьанна хĺамага даха дог доацаш деттаду тхо гуш йоацача кĺийлен тĺа».

Цунна бехке яр техника а общества техникизаци а йоацаш, сага гонне йола низ. социальни прогрессеи саг бокъонца лоалара вакхаран новкъарле еш йола энтагонистически строй а хинна латта капиталистически система я.

Геннадий ХРОМУШИН,
экономически Ĩилмай доктор.
(АПН).
(Дĺахедоадар хургда).

«СЕРДАЛО»

2-гĺа oагĺ. 22 июнь, 1972 шу.

(Чаккхе. Доладар 1-чу агlо тlа).

IV. ЦlАГlА ХЬАДУ ЧlОАГlА СПИРТНИ МАЛАРАШ ХЬАДАРАХ, ДОХКАРАХ, ДlАОТТАДАЬ ЛОАТТАДАРАХ, ЭЦАРАХ БОЛА БЕХКТОКХАМ

10. Цlагlа хьаду дохкара лаьрхlа доаца самогон, чачи, арака, комарий къаракъ, ных, кхыдола чlоагlа спиртни малараш хьадарах, дlаоттадаь лоаттадарах, хlаьта иштта уж хьадара эша аппараташ йохка лаьрхlа йоацаш хьаярах е дlаоттаяь лоаттаярах шерага кхаччалца суд ю, е исправительни болх бергболаш из ха тох, е кхо бlаь сомага кхаччалца гlод тох.

Уж гlулакхаш шозлагlа дарах шин шерага кхаччалца суд ю е цхьак шерага кхаччалца исправительни болх бергболаш ха тох.

11. Цlагlа хьаду самогон, чачи, арака, комарий къаракъ, ных, кхыдола чlоагlа спиртни малараш дохка дагахьа хьадарах е уж хьадара эша йохка лаьрхlа аппараташ хьаярах, хlаьта иштта уж спиртни малараш е аппараташ йохкарах цхьан шерагара кхаь шерага кхаччалца суд ю боахам дlа а боккхаш е из ца деш.

Уж гlулакхаш шозлагlа дарах кхаь шерагара пхе шерага кхаччалца суд ю боахам дlа а боккхаш е из ца деш.

Цlагlа хьаду самогон е кхыдола чlоагlа спиртни малараш хийчдара гlо ду нах (помещени, аппараташ, транспортни средстваш ялар, хlат, хоартолаш, свекла, и. кх. дlакхачийтарах) довкъашхой хиларах тарра уголовни бехктокхаме оз.

12. Самогон, чачи, арака, комарий къаракъ, ных е кхыдола чlоагlа спиртни малараш ийна гучабаьннача нахе итт сомагара шовзткъе итт сомага кхаччалца гlод тох, е цу нага язъяь материалаш общественни организаци, къахьегамхой коллектив е новкъостий суд хьожаргlолаш из дань нах болх беш, деш е бахаш болча дlайохьийт.

Гlод тох къахьегамхой депутатий юрта, поселка Советаша, цар исполнительни комитеташа е къахьегамхой депутатий юртий, районий, городий, поселкай Советий исполнительни комитеташка йолча административни комиссеша.

Цlагlа хьаду самогона кхыдола чlоагlа спиртни маларашт милице органаша хьадаха а дlамохкаде а деза.

V. ВЕХА ВОЛАШ ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВАШ ЛЕХКАШ ХИЛАРАХ БОЛА БЕХКТОКХАМ

13. Веха а болаш транспортни средстваш — автомототранспорт, городской электротранспорт, тракторай е кхыйола шоаш лела машинаш лехкаш хиларах водителашта итт сомагара ткъаь итт сомага кхаччалце гlод тох, шин шерага кхаччалца йолча хана транспортни средстваш лехка йолча бокъонах а бохкаш.

Транспортни средстваш лехкара бокъонех ваьккхачул тlехьагlа пхе шера йолча хана веха а болаш цар транспортни средстваш лаьллача итт сомагара шовзткъе итт сомага кхаччалца гlод тох, шин шерагара пхе шерага кхаччалца йолча хана транспортни средстваш лехкара бокъонех а воаккхаш.

Уж взысканеш ю Паччахьалкхен автомобильни инспекце отделой (отделений) къахьегамхой депутатий моттигерча Совета исполнительни комитета чурча гlулакхий отделой.

Транспортни средстваш лехкара бокъонах административни порядкагlа ваьккхача сага цlена къа а хьеге, дика а леле, тlаккха иштта решени яьча органий бокъо я оттаьча ханах ахенел кlезигагlа йоацаш ха яьккхача предприятей, учреждений е общественни организацей администраце дехарах яккха езаш йиса ча ханах из саг мукъавалийта.

14. Веха а волаш автомототранспортни е городской электротранспортни средство, трактор е кхыйола ше лела машини лехкарахи хьалха иштта хlама дарах транспортни средстваш лехкара бокъонех ваьккхачел сага цхьан шерага кхаччалца суд ю, е цу хана исправительни болх бергболаш ха тох, е бlаь сомага кхаччалца гlод тох, пхе шерага кхаччалца транспортни средстваш лехкара бокъонех а воаккхаш.

15. Веха а волаш, лехка цуна бокъонаш а йоацаш автомототранспортни е городской электротранспортни средство, трактор е кхыйола ше лела машинаш лехкарах Паччахьалкхен автомобильни инспекце отдела (отделене) е къахьегамхой депутатий моттигерча Совета исполнительни комитета шовзткъе итт сомага кхаччалца гlод тох.

Уж гlулакхаш цхьан шера йоалла хана шозлагlа дарах цхьан шерага кхаччалца суд ю, е исправительни болх бе безаш ха тох, е бlаь сомага кхаччалца гlод тох.

VI. ТlЕХДАЬННА СПИРТНИ МАЛАРАШ МЕЛАЧА НАХА БОКЪОНАШ ЕККАРИ НИЗАГlА ДАРБА ДАРИ

16. Тlехдаьнна спиртни маларашт меларах шийна дезаш материальни халача хьал тlа оттабаьча сага бокъонаш ехка йиш я судо, цуй метта саг а оттаву. Цу сага боахамера гlулакхаш де, хlаьта иштта алапи, пенси, кхыйола доходаш хьаэца а царех шийна дезар де а йиш ю цуй метта оттаваь сага барта а воацаш, хlагlача гlулакхашкара дlайийккхача.

17. Общественни административни lоткъам баьчул тlехьагlа а шоай лоlаме дарба дайтарах хьулалуш бола, е дарба даьчул тlехьагlа малаш бола, къахьегама дисциплина, общественни порядок, социалистически общежитера правилаш телаш хроническа алкоголизмах низагlа дарба дайтаргlа къахьегамца кхетам баламаш дарбеи-къахьегама профилакторешка бахийта беза цхьан шерагара шин шерага кхаччалца яккха.

Уж нах профилакторе бахийтара дош духьа районни (городской) халкъа суда судо судо гучаяьа езаш заседане общественни организацешта, къахьегамхой коллективашта е паччахьалкхен органий дехарах оттаяь медицински заключени хилча.

VII. КОРТА БОХАБЕШ МАЛАРЦА ЛОАТТАБЕЧА КЪОВСАМА КЪАКЪЕХЬАРА КОМИССЕШ

18. Корта бохабеш маларца лоаттабеча къовсама, хlаьта иштта корта бохабеш мала вегаргдьацилга дlахоттаеш юкъарча шоай дола гlулакхаш оттадара а чакхдалара а тlаберзабаь паччахьалкхен органий общественни организацейа болх вlашагlтоха къахьегамхой депутатий районни, городской, окружной, областной, краевой Советий исполнительни комитеташка, автономни республикай Министрий Советашка, РСФСР Министрий Совета комиссеш я. Уж комиссеш е йиш я къахьегамхой депутатий юртей поселкай Советий исполнительни комитеташка а.

РСФСР Министрий Совета тlадуллаьда корта бохабеш маларца лоаттабеча къовсама хьакъехьарчa комиссех йолча Положене проект оттa а я РСФСР Лакхехьарча Совета Президиуме хьачулулта.

19. Ер Указ тlамарца дуваденна РСФСР юстице Министерствана тlадуллаьда хьаштдоаш йолча министерствашен ведомствашен дакъа а лоацаш дола законодательство хувцарах йола предложенеш кийчъелгеш РСФСР Лакхехьарча Совета Президиуме хьачулулаьган.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель
М. ЯСНОВ.
РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
Х. НЕШКОВ.
Москва, 1972 шера 19 июнь.

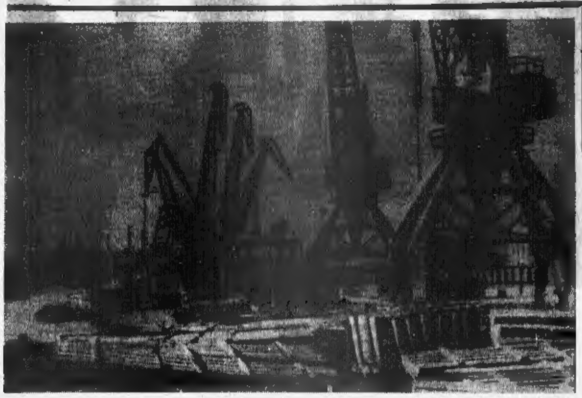

Кеча дуьхь оттара докхагlдолчех хинна ца Iеш, Якуте керттера артери а я.

СУРТА ТlА: ямо бола портальни кранаш Якутски хи порт.

Мича хьоргда баьцадаараш

Оттара дукхагlа баьцадаараш кхедорех цаl я вай республике «Родина» совхоз. Шерагара шерага алсамйоах цар шоай продукци, хlана аьлча цар керттера дехкар да нах беш йола организацеш, консервни заводаш, тайп-тайпара секаш оаш йола предприятеш, бака нах баьцадаарашца lалашбар. Цудухьа шоай низ, хьинар кхо ца деш дика къахьег совхоза хlара баьцадаараш кхедеча. Удобренешца хьаьн а даь дика тоадаьча лаьтта дlайийра сов 250 гектара тlа помидораш, 49 гектара тlа баклажанаш, 77 гектара тlа нарсаш, 46 гектара тlа кабачкаш, 134 гектара тlа кабуц, 60 гектара тlа моркоwкаш, кхыдола баьцадаараш.

Бlарг бяза барг боацаш сел хоза сурт ott хlана уж баьцадаараш дlадийначa кхай тlа ваьлча. Цар нийса мугlараш, дика такиташ lоуха харшаш бlаргадайча гуш да баьцадаараш кхедерий хьаькамча кулгаша хьийга къа. Хlана чуэлаш латт совхозе цхьадола баьцадаараш. Хlаьта укх денощка кхоачаш латт помидораш, нарсаш, кабуц, морковкаш. Сохкарчул дукхагlа чувцц лаьрхlад уж совхозо укх шера.

Цудухьа социалистически къье а йьина шоай дехкар кхоачашдара хьинаре къахьийгад хlара бригада. Дика хьуэкъам ба хlана цар кхашна хьахилкар.

Бакъда, цхьа халахетар да баьцадаараш кхоерашта хlара шера хулар. Из да шоаш кхеьча продукташта реализаци е ца магар. Ала дезаш да из цар бехкагlа доацилга. Баьцадаараш кхача дуккъа ха хьахьа договораш ху совхозо вай лакха цlи яьхача предприятешка. Цу договорех йиллача хана мара продукци дlаэцац цар совхозагара. Бакъда, совхоза специалисташа ха йиллача тайпара кхачаш хилац баьцадаараш масса шерашка. Йовхалга е мелалга, е хьалха е тlехьа кхач уж.

Хlана кабачкаш чувцаш латт боахаме. Ханнахьа чуийна ца аьлча тала уж lажгl а але. Уж яхьа моттиг йоацаш сатото ехай совхоза кулгалхоша.

Бакъда Грозненски консервни завод. Хlана аьлча, вай договерах йилла ха 20 июнь я ахаш скхлуш бац уж совхоза продукци дlаэца. Ханнахьа кийчо яьш цар совхоза продукци дlаэцара. 1605 тонн кабачкаш я договорах заводо дlаэца езараш. Бакъда, заводо кулгалхой цу гlулакха дукха са гота бац. Ха дезар совхоза специалисташта кабачкаш кхачаргйола ха яхаш ба уж. Бакъда, совхоза ле хила тарлу. хlана аьлча Къилбаседа - Хlирий Черменски заводе царгара кlезиг - дукха дlайийю кабачкаш шоай транспортаца дlакхахьа езаш я совхое. Боахама кхыча производственни участкашка хlара дийнахь бlаьха иикъ бе безаш хул. Тlаккха транспорт ца хиларах юкъагlус боахаме де деза кхыдола балхаш.

Дика кхоачашлаш шоай дехкар Горплодовощторга контора а. Лерттlа хlаийбац цар совхозагара гуржий боалаш. Дика продукци шоашта дlаелча боалий дикала процент кlежигагlа уттаю цар. Из тахка специалисташ аха бехаш хул цига, шоай балхаш тlара а бувлаш.

Вай лакхе дийцдача тайпара хулаш долча кхоачамбоацараша алсамбоаккхдийтаргбац совхозага паччахьалкхена лушбола пайда. Цу гlулакха лерттlа терко е еза республика консервни заводашеи, Горплодоовощторгеи, царца новза ейна йолча нах беча организацеш.

С. ДЖАМБУЛАТОВ.

ЗАКОНА КО ДОГlАРА ДУХЬАЛ

Вай советски закон къахьегамхой общественни организацешта тоеро ду коллектива моллагlча члена кхел хоадаеча хана судебни дош къоастадеча дакъа лацара шоай коллективашта юкъера общественни обвинителаши защитникаши хьаунттабе.

Къахьегамхой дукхагlйолча коллективаша дяза кхоачашду закон, суде дакъа лаца эггара дикагlа хила мегаргболаш, авторитет лакхагlа йолаш, бакъдолчеа духтlаала суда новкъостал дергдаш бола гражданаш а къестабеш.

Цунца цхьана, дега бохам беш йола моттигаш нийслу вай республике, хlана аьлча цар юхамайча хьа доах социалистически законность чlоагlъелга.

Масала, Шелжа района ремонтно - гlишлоншъяра управлене коллектив общественни защитникалла хержай гражданка Киселева, докккха зулам даь волча Ужахов Iаддалкъаьдара Мухьмада гадоакхилга тlадиллад цуна.

Малагlа зулам да Ужахова даьр?

Из мукъагlа, балха хана мехка веха а волаш, Грозненски педучилище а вена, цига деша агlача йоlига «К» гlелал яхьаш хиннав. Кхайка хьаара а йийда, истара а лаьнха, шийхача ара лоаттеш ал саькат тарга ха ликхийтай е цунга (январь бетта хиннад из).

Йоlиг еда кlалхаръяла еча, зуламхочо из дlазиккдаь хьа а лаьца, цуна тlера жемпер Iольиккхай, чуьhнахьа дукхар мара баракъа тlа а доацаш, ногаш берзана йисай из. Кlалхаръяла дагадь йоl общежите керах чуоссаенай, цига кхзга Iоакъмнгаша пхьаьнаш тийда а тийда, цlий Iоlоида а денна, еииа дlаьлинай.

Из хlама дарах суда хьалхашка эттав зуламхо.

Иштта, общественни обвинитель хьожаве везача метте, Шелжа района ремонтно-гlишлоншъяра управлене, хlаман хьисап доацаш болча наха общественни защитник яь хьожаяь Киселева. Гlулакхаш мийтад а тlа хьожаш, даь зулам мел докккха а общественна мел кхераме а да кхета ца деш, голосаши а яь, Киселевана доверенность деннад, коллективо тlадиллараlа ю зуламхочун Ужахова гадаккха деза аьнна.

Из долаш хlама иштта нийсденнад дош къоастаделга РСУ кулгалхоша, партийни организаце Ужахова доттагlалгий кхча бехктокхам боацача наьхен мукъатlа дита хилар бахьан долаш.

Халкъа суда оза вогlача тайпара бехктокхаме ваар зуламхо, хlаьта общественни защитник яхачун хьакъехьа частни определени а йир. Иштта нийсденнача цу гlулакха предприяте партийни организаце бе боагlача тайпара мах бар догдоах оаха.

Из тайпа гlулакх хlана цкъа мара ца нийсденна хиларца общественноста теркам цуна тlаберзабе ца эшаш хила а мегар?

Хlаьта а, судебни практико, халахете а, кхыдар хьахьокх. Закона ко догlа гlерташ йола моттигаш, кагтахьа мара ца нийсвлой а, йолаш я республике.

Кхетадеш дац, № 3 йолча гlишлой - монтажни управленена мичара хьехам даннабар постройкома председатель Тулаев аналистически хулиган волча Мальсагов Мусай уголовни деша общественни защитникалла вахийта оттаеча хана.

Ленински района халкъа суда частни определене тlа аьнначох, суда заседани дlайолаллале хьалхагlа Тулаева бакъо йоаца гlулакх даьд: конвойшкарен судахошкарен мукъа а боацаш, судерчунга цхьа каьхат дlадаха гlийртав из суда заседани йолча хана Мальсагова малагlа дедахьаш бе а дехар де а деза зуламхочо хайтар духьа.

Тулаева хьовзадаь зуламе гlулакх, бакъдар аьлча, чакхдаий[redacted].

Нохч - Гlалгlай гlишлоншъяра управлене СМУ-3 начальникага нов. П. И. Евтюховга хатта доагlар: Хьона карарча коллективо общественни защитник хьожаве аьна решени хlана яьй?

Хоиш да, цу тайпара гlулакхаш социалистически законности правопорядоки чlоагlъяр духьа лелаш ца дилар. Цу предприяте кхетама болх вeала латташ хилар хьахьокх пар.

Кхы кlезигагlа боацаш бохам беш, цхьабакъда, кхы тайпа иикъ болаш дола гlулакх хиннад Назрани районе.

Укх шера январь бетта вхь доадь хьехархошта качнадаь Экажев Бисолта Суламбик. Экажев шо а хьехархо хиннав. Из кхыметтел школа директора а хlана тоха гlийртав.

Коллектив цу гlулакха чlоагlа раьза йоацаш хинний, хlаьта Экажев суда хьалхашка хьаттача, коллективагара общественни обвинителаьла хержав хьехархо Итазов. Цун граждански дехкар хиннад коллектива цlерагlа суде Экажев бехке вецaь, суда эзлерча наха цун беррига бехк дlабоавайтилга, из даьр общественни кхерамехилар белгалдоаккхилга.

Цхьабакъда, из цо даьдац. Коллектива шийх бенна тешам бохаь, М. И. Итазов Назрани района халкъа суде тlа ца а воагlаш lийнав.

Назрани Гороно-на частни определени е йийзар суда председатела нов. С. У. Колоева.

Общественни обвинителий защитникий институт вeшaмe бокха бехктокхам тlабожабу шоай коллективай членашта советски законий хам бергболча уйлашца кхетам баха безаш йолча партийни, профсоюзни, общественни организацешта. Общественни обвинитела е защитника суде йогlаш йола выступлени яр — коллективо йоральне ужахlелача хьал тlа хилара дола тешал, мехкара зуламаши уж хулийташ йола бахьанаши цlендаь дlадахара партеи правительствай хьалхашка оттадаь дехкараш цига кийна кхетадеш хилар.

А. БАШИЛОВ,
Нохч - Гlалгlай АССР юстице министерство консультант.

ЭЛЕКТРИЧЕСТВО БЫТЕ

Электричество чlоагlа юкъе яхай вахарь. Холодильники, хlамаш ютта машина, телевизор, кхийраш цlагlа хилавза ягlйоаца хlамаш а хиина дlаиттай.

Промышленность а быт а йиза электрически энергеца lалашъе йиш йоллашехьа а, электричество во лоаттаю, а вlалла яц кхаш лоткъамаш ух гражданашкара.

Хlана хул из? Электрически сетяш, трансформатораш, кхыйола электрически аппаратура шоай къаьстта йолча электричествана лаьрхlа я, хlара абонента 095-нега 1,71-нега кхоачаш кwт а йолаш. Цхьаболча наха чlоагlа телаю электрически энергех пайда эцара правилаш. Счетчикага гlолла а йоацаш кара хьаь, 2-негара 4-нега кхаччалца кwт йола электроплиткаш уттаю. Цар электричество дукха дlалоац, квартирашкарa лампаш баьде хул е предохранителаш, автоматаш, кхыметтел трансформатораш йоаг, хlаьта цхьаца йола моттигашка бlарчча кварталаш, урамаш, юрташ вlалла а электричество йоацаш юс.

«Грозэнерго» РЭУ энергосбыто хаддаьа дlахьеg электрически энергех пайда эцара правилаш, цlенхашта бехктокхаме оз электричество лечкъаераш. Бакъда из кхоачамболаш дац.

Республика берригача гражданашка кхайк тхо шоай квартирашка лерттlа сийрда хилийтар, кхоачамболаш электричество хилийтар духьа энерги лечкъаеш бола нах гучабахара энергосбыта боллхошта новкъостал дар деташ.

Дукххача новкъосташа харцахьа кхетаю улица тlарен фонарни сердал. Улица тlара сердал бlоагlаш тlа монтаж яь оттаь я, цунах доагlар колхозо, совхозо, ЖКУ, кхычар лу. Хlаьта шен кариза тlара, номера тlайолча знака тlара яр фонарни сердал я. Цудухьа из электросчетчикага гlолла чакхйоалаш а абонента мах телаш а хила еза.

Фонарни сердал счетчикага гlолла а йоацаш лелаеча, цу наьхтаца электричество лечкъаеча наха цlенхашта доагlар дергда.

Кхы цхьаькха хlаман а терко елаш. Шуга хьеш ба энергосбыта боалхлой, цар контрольни обход оча дана царга хьахьокхийта сурт тlадоалла шоай удостоверени. Цхьаькха дича а электроэнергех доагlа яхча царги ма де. Нагадь саина из денна моттиг гучаьлча цох кхаъ беинарг лоархlаргда, законагlа боагlа уголовни бехк а бергба.

Электроэнергех доагlар дlадала деза беттал тlехьа ца довлийташ бувлача е гострудсберкасса почтови отделене гlолла. Электроэнергех доагlар шин беттa дlа ца луш тlехдаьлча пени тlадетталу, хlаьта кхаь беттал тlехдаьккхача электроэнерги дlайоаккх.

Зулам ца далийтара шоай хьинахьа дlатеда электрически проводех хьекхалу гаьнаш. Тlаккха электрически ток кхийта зулам ца хилийтара шоаш а шоай бераш а ларадергда оаш.

Кхы цхьаькха а да. Хlана оаха платежни квитанцеш машинно-счетни станце гlоала чакхдаха лерхl, цудухьа уж нийса дlаязде дела. Квитанце тlа дlаязъе еза тlеххьара хьаькхоккха цифра, цукъна кlал лаьа еза цуа хьалхагlа хилар, тlаккха тlехьа тlайоагlача колонка тlа лакхе оттаьча цифрах лохе оттаяр тlераьккхача хьахур язъе еза, цукъа тlехьарча колонке тlа — сомаши кепигаши, хlаьта шоай вoрхl цифрах латта шифр а. Из дича оаш аттача белккхаргба абонент хьалхаш машинно-счетни станцеи энергосбытеи балхлой болх.

И. КОНСТАНТИНОВ,
Энергосбыта абонентни служба
[redacted]

ЛОАРХlАМЕ ГlУЛАКХ

Космосе цхьана гlулакхаш леладара хьакъехьа советско-американски соглашенеш ярах

Хlана паийтталагlа шу да космос караерзара дакъе СССР-ий США-ий доалача толамашка дуне лаьрхlа хьежаш дола. Ши-шегlа доагlа хаттар: кхы а доккхагlа хургдацар уж толамаш, нагахьа санна «тlехйоаккхача космически» шин держава космически аре маьршача гlулакхашта тахкарен пайда эцарен дакъе шерагlа цхьана гlулакхаш леладелга вlаштlехьдаьккхача?

1972 шера 24 мае Москве кулгаш яьдаь хlаналe юкъиг дlайолаеннача доакъошка цхьана леладу гlулакхаш дlахо дегlадоаладелгеи цхьана леладу гlулакхаш кердача доакъошка, эггара хьалхарча аргlанна наха лехкача аппараташна сигала наькъаш каре даькъе дlадоаржаделгеи оттадеш йолча, СССР-ий США-ний юкъе яьча соглашенеа. 1975 шера цхьана советско-американски эксперимент е лаьрхlад «Союз» яха советски космически кема американски «Аполлони» лаьттанна гонахьарча орбите, космонавташ дlачу-хьачу а бовлаш, вlашагlхоттара.

Цхьана леладеча советско-американски гlулакхашта лардаш йоккаш хьаенай космически заман пхийтта шу гаргlача хана, еррагача торонех, халахете а, вlалла аьттехьа а пайда ийцабеце а.

Цу шерашка цхьана гlулакхаш леладаьа керттерча даькъе Iилман информацеи Iилман тохкамий результаташи дlа-юха ийрца. Масала, шоаза дlа-юха ийцай Бетта тlарча породай образецаш. Из гlулакх шиина а оаглоака хьашт долаш да, хlана аьлча лехкаш долча американски кемаиеи советски автоматически станцешеи Бетта тайп-тайпарча районашкара кхуьъ образецаш. Марса тохкамбара еча эггара тlехьарча (1971—1972 шераш) эксперименте дакъа лоац космически кlаь объекто: советски «Марс-2», «Марс-3» а американски «Маринер-9» а. Цу цхьан хана тайп-тайпарча орбиташка гlолла Марса гонахьа кхест уж, планета бебеча участкай сурташ доахаш тохкамбеш. Кхетадеш ма дий, бакъхача декаш хьахинараш вlашв нийсделга чlоагlа хьашт долаш хlача хилар.

Дукха шераш, дьалхагlа дена Москверчеи Вашингтонерчеи Дуней центрашта юкъе дlа-юха ийеш а спутникови метеорологически информаци. Из информаци Iилман лоархlам болаш хинна ца Iеш, боккъа практически лоархlам болаш а, хlана аьлча цунах синоптически прогнозашка пайда эцандаь. Из хоро аьлча, хьаьий «Метеор» яхача советски «Эсса», «Тесс» (хьалхагlа — «Тирос») яхача американски спутникех латташ йола глобальни спутниковни метеорологически система. Советскии американскии метеоспутникаш вlаши дага а баьло сигальхийташ еце а, гуччахьа я шинна а мехка космически объекташа цхьанешна дакъа дисар вокхар дlакхоачашдеш йола цхьана гlулакхаш леладара форма.

Американски Iалмихошта чlоагlа хьашт долаш да космически биологеи медицинаи даькъе деш дола советски тохкамаш. Советски специалисташта а иштта лоархlаме да США деш дола балхаш доазар. Вlаши дlа а кьа а хьашт долаш хилаpo лард йола саг космосе оехийтлга Iалашдарца дувзаденна долча Iилман тохкамийи технически решенейи хьакъехьа информаци шин оагlорахьа дlа-юха ийира. «Космически биологеи медицинаи лардаш» яхаш цхьана Iилман болх кийчбеш ба американскии советскии Iилманхой.

Соглашени але хьалхагlа дена СССР-ой США-ой цхьана гlулакхаш леладелга хьакъехкаш дола масалаш кхы а доаладе йиш йолаш дар. Цхьабакъда, кхыметтел цу дерригаш цlораш лахача а, итогаш практически кхийка йоацагlа хургьяр. СССР-ой США-ой кхоалагlча паччахьалкхенаши цхьана леладеча гlулакхий программашца нийсбача хlаьта а.

Социалистически мехкаша цхьана тохкамаш дара программата йоажа СССР-е шоай боарамагlа сигалъухийта «Интеркосмос» яха Iилман спутникаш. Цхьайолча советски космически объекташ тlа, масала, «Луноход-1» яхачу тlа, «Марс-3» яхача станце тlа, французски спутникаш оттадай. Дукха ха йоацаш «Молния-1» яхача аргlанарча советски спутникаца цхьана цу ракето-носитело орбита тlа яьккхай МАС яха французски спутник. Малхбузен - европейски мехкий прибораш уттаю дукхача американски спутникаш тlа.

Шоай спутникий - носителий новкъосталца США-с сигалъухийт Англе, Франце, ФРГ, Итале, Канаде, Австрале хьаль спутникаш. Цу тайпара, хьагучайола низ шоашта тlаувзаш йола ши центр — СССР-и США-и. Кхоалагlдола мехкаш цу центрех цхьаннена тlехьадовла.

СССР-ий США-ний хьашт долаш дараш космоса даькъерча Iилманечески боарамга диллача вlаши нийсса йолча космически державашна санна, цхьатарра «космически потенциал» йолча державашна санна шоаш цхьана гlулакхаш леладергдолаш доакъош да. Цхьана лелаеча гlулакхашта ларде дувша йиш йолаш дола Iилма - технически экономически хьалаш дашха хьожаргда вай.

Цхьа-дале, шийна лоархlаме йола, цхьаьца бахьанегlа, шийй космически техникех пайда а эцаш, хьаийе йиш йоацаш е аттуйн боацаш йола информаци, опыт е технически средстваш хьаийе оза хlара оагlоно. Цхьаза цу информацеи (опытеи, средстваши) «шийна» дlакхоачашъергья, хlаьта цхьана из тахкара наькъа лургья, хlана аьлча вокх оагlоно уйлало дакхеш дьаьцара пайда эцаш кхыча техникий методехи.

Шолагlа - дале, цхьанкха оагlув космосе «къахьегам бераьр» бахьан долаш аттуйн боача хьал тlа нийсъяла, из Iилма - технически дегlадара гlулакхах тlехьайиса, шийна лоархlаме йола шийй доаладьара логически техника йоагlа средстваш йоацаш йиса йиш яц, хlана аьлча уж средстваш кийчъелга вокх оагlоно дезза шийна дlагlайиццад.

Кхоалагlа - дале цхьана леладеча гlулакхана оагlонех цхьаннега а шийй Iилма - технически традицеш карьяйта, аллха вокх оагlоно дlалехарашца тарьяллар духьа шийй эффективни технически решенеш е шоаш дика хилар хьахьекха Iилман тохкамий методика дlакхоссийта еза. Цу тайпара «цхьана гlулакхаш леладар духьа цхьань леладу гlулакхаш» мегаде мегаргдац.

Юкхера а, диналагlа-дале, цхьана леладу гlулакхаш экономически аттуйн болаш хила деза. Нагахьа санна вокх оагlон средствах пайда эцачул шийй доаладьара средстваш хьаяр гlойленагlа дале, тlаккха цхьана гlулакхаш леладелга пайдана хуле тамаш я.

Лакхе болгалъьча цу ерригача условешна ма яххара я соглашене тlа оттаь «Союзаи» «Аполлони» яха кемаш вlашагlхоттара эксперимент. Оагlонех хlарано торо хул вокх оагlон средствах орбита тlа ахари дийна шийй космонавташ кlалхарбахара а хlаьта иштта цхьана Iилман эксперименташ яра а пайда эца. Кемаш вlашагlхоттилгеи космонавташ «Союза» шин газови атмосфера чура «Аполлона» цхьан газови атмосфера чу а юха чу а гlолгеи Iалашдара хьаеш я цхьан торца тlа «Аполлонах» дlахотталу механизми дехьа оагlорахьарчох «Союзах» дlахотталу механизми йоалаш йола цилиндрически шлюзеви камера. Цхьа газ йола а цуй газ йола а атмосфера оттае йиш я камера чу дlачубовлача хана космонавташта «акклиматизаци», яра.

«Союзаи» «Аполлони» вlашагlхоттара эксперименто йиш хулийтаргья нака лехкаш йола советскии американскии кемаши станцеши таргаяхарен вlашагlхоттарен средстваш цхьана шаьрье. Чоалхамегlа йолча операцешта юхь йоалар морг хургба из, масала, цхьана болх бара американски космонавташ йlаьххача хана лелача советски орбитальни станце тlа советски космонавташ американски орбитальни станце тlа а бигара. Йlаьххача хана лелача перспективни орбитальни станцеш тlа хургья пилоташ меттел, Iилман болхлой, инженераш, техникаш а юкъе болаш йола дукхахача нахах латта экипаж. Тlаккха дуниа йиш хургья дунен халкъашта юкъера экипажаш кийчъелгах. Станцеш кийчъеча хана вlашагlтехьдаккха йиш хургья кхайка тlабоалабьча кхыча мехка космонавташа болх бергболаш йола прибораш цу тlа оттаелга. Царга иштта йиш хургья транспортни кемаца уж прибораш шоашца тlаккхахьа а. Из ле йиш хулийтаргья йlаьххача хана лелача перспективни орбитальни станцейи транспортни кемайи габаритни весовойи характеристикаш.

Дерригача доакъошка цхьана гlулакхаш леладелга соглашене тlа оттадаь ца хиларо цхьанна а тайпара эшабац космонавтика дегlайоалаяра санна, иштта СССР-ий США-ний юкъера гlулакхаш массе оагlорахьара тоадара а бола цун лархlам. Маьршача гlулакхашта космически аре тахкарен цунах пайда эцарен даькъе цхьана гlулакхаш леладара хьакъехьа СССР-ий США-ний юкъе соглашени яр — лоархlаме событи я из шин мехка меттел, дуней тlарча дерригача халкъашта а.

Юрий МАРИНИН,
Iилмай комментатор.
(АПН).

КЕРДАДАРАШ

ЛАЬТТА ІОБАДЕРГДА

Укх деношка Наурско-Шелковской искусственни каналах районийн боахамийн кхашна хий деккара ши га хьакъвостадаьд.

Паччахьалкхен комиссо иоганьдІайийцай уж. Цхьам канала хий Шелковской района «Коммунизм» колхоза дуга кхедеш 110 гектара тІа кхаьчарган.

900 гектар лаьтта кхаьчамбилаш хий дилла йиш хуьййтаргья Наурски района «Калиновский» колхоза кхашна гІоина чекхдоаллача шерагІа канале.

М. ПОПОВ,
мелиорацей хин боахамен министерства НТО начальник.

●

ХУРГБОЛА ГОВЗАНЧАШ

Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен университетеи Грозненски мехкадаьтта институтей тІехьарча курсашка дешабагІа студенташ укх деношка госэкзаменаш дІалуш дипломни балхашта лаьмита еши ба. Укх шера университет дийша йистейоаккхаш 800 студент ва. Царна юкъе ба математикаш, физикаш, филологаш.

Вай республика городашкарчех юрташкарчех школашка хьалхара къахьегама гІа боалкхаргба цар.

Мехкадаьтта институт дийша йистелькха 997 студент ва укх шера. Уж болх бе гІоргба Маньгышлакерча, Тюменерча, Сахалинерча моттигашка мехкадаьтта доахачеи гІишлош хьалъечеи объекташка.

Б. ШАНГИЕВ.

●

ЦХЬАЬКХА А ДЕШАРХОЙ МУЗЕЙ

Шоаш деша баьгІа школе йиццьдийтаи 40 шу хьалха из пахкхьаькхача ветеранаша Расперезаи Георгий Аркадьевичев Карпович Леонид Ефимовичеи. Салоlаш ба уж хІанз, кхьабикьа хІама ца деш багІа оамал йоацача цар сатеи цІагІа. Беха ца бези, къона тІехье кхеара яьжархошта новкъостала каст-каста школе боагІа уж. Цар бераша дувц яхача халача ханех, шоаш дакъе лаьцача Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІемо енача халонех, иштта кхыдараш. Советски Іаьлал оттадеьчи хано халкъа боахам вІашагІболлерах доле хІамаш ха гІерташ, шох долча бакъдолчоа дІакхуэш ба школа дешархой.

В. И. Ленина цІерагІча пионерски организаце 50 шу дузаш № 106 йолча масшинальха школе «Боевой славы» музей хьакийллар. Истори хьехача Вершанская Жинна Ивановнас кулгал и деш, правительственни итт совгІат деладена Расперезас хьинаре дакъа а лоацаш вІашагІъеллар из музей. Дукха хилонаш кийслора из вІашагІйолаш. Цхьабакъде, хьехархоша, къонача лар йоахараша, тІемен школан ветеранаша новкъостал деранх дика вІашагІехьдаьлар дешархоша дІадоладаь гІулакх. Берашта доккха новкъостал дир музей хьаеллаш школа директора нов. Моторина, Сийлахь-боккхачи тІем тІа дакъа лоаца хиннача цу школа хьехархочо нов. Константиновас, кхыбараш.

Школе музей хьаеллар доккха гІуллакх да. Дьхе ган, къонахчал лоаш хила, турпала оамалаш йола къона тІехье кхеара школа хиша дІаотта еза музей. Дика тоаьи экспонаташа, сурташа кийгаь стендаш долаш я музей.

М. ПЛЮШ,
Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІема ветеран.

●

САЛАІА А КЪАХЬЕГА А

Старопромысловски районерча № 37 йолча школа кхагІча — ийслагІча классий бІаьи итт дешархо аххь Наурски районерча Калинина цІерагІча совхоза «Ровесник» яхача комсомольско-къахьегама лагере болх бе, салаІа. Тхъаь дийнахь хургба цига дешархой.

Цу тхьаьнех хІара дийнахьа дийъ-дийъ сахьаш совхозе тайп-тайпара балхаш дергда комсомольцаша, хІаьта йисача хана салоІаргда: походашка укаргба, спортивни занятеш ергьа.

Леархіаме хургья дешархошта лагере йоаккха ха. ХІана аьлча хоза, сакъердаме салоІарах совгІа, цар торо хургья юртбоахама профессеш гаргагІа йоаза, еаьйла.

А. ТИЩЕНКО.

ИСКУССТВО ШУГА ХЬЕЖ, КАГИРХОЙ!

Советий Іаьдал эттача хана дена чІоагІа дегІаенай Нохч-ГІалгІайчен культура. Шоватьхьен итт шера вай Сийлахь-йоккхача Даьхен вежарашка долча къамашца цхьана Нохч-ГІалгІай автономни республика искусстваи литератураи бойлоша лаккха йиъ дІаяьу чулоацам социалистически форма къаманий йолча советски искусства байракх.

Дерригача дуненна дІаевзаш цІе хеза ва РСФСР, Киргизски ССР, Къилбаседа Кавказа ерригача республикай халкъа артист, халкъашта юкъерча конкурсай лауреат Эсамбаев Махьмуд. Доаза араьа йовзаш я «Вайнах» яхача Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен ансамбла искусство. Вай мехка дуккхача йоккхача городашка нохчийн гІалгІайн театральни искусство дІахьехкай Х. Нурадилова цІерагІча Нохч-ГІалгІайчен паччахьалкхен драматически театро.

Дукха цІераш яха йиш я Нохч-ГІалгІай искусствана пропаганда еш хьинаре дакъа лоацача искусства бойлой. Цар шоай низ а шоашта ховр а дІалу цу гІулакха. Церех ба РСФСР заслуженни артистка Айдамирова Марем, Нохч-ГІалгІай заслуженни артист, халкъа ашарах лаьтта бакъволапандарчи Димиев Іумар, Нохч-ГІалгІай халкъа артист, ашуг, халкъа ловзарган поэта Дагаев Велид, скульптор Мамилов Руслан, иштта кхы а дукха бараш.

Хоаш да моллагІча халкъа искусствои культуреи дегІаера кертерча хьелах, цай кхоачамболлаш квалифицированни кадраш хилари искусства лакхерчи юкъерчи заведенеш яьхараш бола юкъе оаари долга. Цу хьакъехьа дукха болх баьб республике укх тІехьарча шерашка. 1962 шера театра, музыкен кинематографи Ленинградски Паччахьалкхен института Нохч-ГІалгІай студи хьихкараш ерахийцар, хІаьта иштта хьатІадовгІача шера дийша боарргба А. В. Луначарски цІерагІча Московски Паччахьалкхен театральни института вайнахьа театральни студе багІараш. Дукха махкарийн кагий нах бе вайі хІанз Ленинграде, Тбилисе деша багІаш.

Вай мехка тайп-тайпарча вузашка дийша а дейше хІара шера цІаух республика культура министерствос конкурс йовцаш деша хьежабу кагий нахи мехкарийн.

Дукха ба уж е кІезига ба?

Дукха ба дІанкача ханаца нийсдича цхьабакъде, вай хано дІадахарга дилланиа кІезига ба.

Искусстваи культураи учреждешка болх бе керда кадраш еза, таланташ эш. ХІаьта уж вай йолаш я. Из тешшаме ала йиш я вай хІара шера еча республика художественни самодеятельностий хьаьжарашка гучадуьнна.

Вай республика хастта хьадельларгда музыкально-драматически театр, хІаьта цхьа ха яьча къонача зрителя театр.

Цудухьа республика культура министерства дехарца укх деша шера вайнахьа кагийча нахьен мехкарийн торо хургья конкурс йовцаш махка дукхача вузашка деша баха.

Гнесиных цІерагІча Московски Паччахьалкхен музыкально-педагогически институто вай кагирхошта торо лургья хоровой дирижировани, фортепьяно, халкъа инструменташ Іомае. Ленинградски Паччахьалкхен театра институто театроведене говзал лургья. Административно-управленчески, литературно-редакторски, лекторско-педагогически дешъошка болх бе йиш йолаш шерача профилах специальность яу цу институте. Цул совгІа цига деша вахха йиш я «театральни техника спектакле оформлени» специальность Іомае.

Вокальни отделенешка деша хьаьх Ленинградски Тбилисски консерваторешка. Краснодарски Паччахьалкхен культура институто библиотекараши библиографаши Іомаберг.

Вайнахьа кагирхой конкурс йовцаш деша бала йиш я Киевски художественни институте, Репина цІерагІча институте, хІаьта иштта Ростовски художественни училище.

Цу ерригача вузашкеи кхьерча дешара заведенешкеи лакхера дешари квалификации йола специалисташ кийчберга вай республикана.

Нохч-ГІалгІайчен кагирхой шуга хьеж искусстваи культураи дешара заведенеш!

Хо ловчох дух тІа деакаргда шо Нохч-ГІалгІайчен культура министерство.

А. УСМАНОВ,
Нохч-ГІалгІайчен культура министерства искусства отдела хьаькагІвола инспектор.

Конкурс-хьажар дІадоладеннад

«Грозэнерго» Центральни ремонтно-механически заводе пятилетка шоллагІча шера пхьаьтта дика кхаьчаь рационализаторашта. СССР хьаяь 50 шу дизара сийна дикагІйола рационализаторски предложени кийчъяра конкурс-хьажар дІадоладаь вай мехка. Конкурс-хьажар хургда укх шера 31 декабрга кхаччалца. Цу юкъа гучайоаларгья производства резерваш, тоадергда материалашта кхоьгага.

Юкхьанца деза хьажаре хьинаре дакъа лаца белабеннаб тха завода рационализаторш. Укх шера тІайнйцача социалистически декхарех цар кийча а ях производствана юкъелхьа эза паччахьалкхена 14 эзар сом пайда бергбола рационализаторски предложенеш. ДІабахача пхе бетта дика кхахьийгар рационализаторша. Цар производствана юкъейихьар 6,3 эзар сом пайда беш йола 21 рационализаторски предложени. ХІаца тха заводе рационализаторски балха юкъе хьинаре дакъа лоацаш ва 22 болало. ДикагІйолча рационализаторех лоархІаш ба Таьаев Али Умарович, Меньшиков Геннадий Павлович, Хрусталев Михаил Титович, кхыбараш.

Заводе хІара 4 кварталагІа кийчду «Рационализаторий декад». ДикагІйола опыт Іомаяра экскурсешка, командировке ухийт рационализаторш. Рационализаторски изобретательски балха тематически план оттаьй.

В. БРАТУХИН,
«Грозэнерго» Центральни ремонтно-механически завода НОТ-а хьаькагІвола инженер.

В. ГУДКОВА,
производственно-технически отдела инженер.

МОСКВА. СССР-революце Центральни музее хьаийллай СССР хьаяь 50 шу дизара хетаь «Советски Армени СССР халкъий цхьан дезале» яха выставка.

СУРТА ТІА: Советий Ерригсоюзни 1-ча съезда Къилбаседа Кавказагара воза депутат А. И. Мильчаков (юкъе) къамаьл деш ва бронетанкови маршала А. Х. Бабаджаняна.

В. Черенцов сурт.
ТАСС фотохроника.

СЛЕСАРА ИРАЗ

«Спортлото» Къилбаседа Кавказа зоналии управлене шийберрига делал-а боалабеш вера ГрозНИИ слесарь Александр Пластунов. ПхийттолагІча тиражагІа дотта ши карточка дера цар управлене. ХІаьта царех хІарвие тІа нийса дІайоаь пхийпь цифра яр.

Шийттайпара редорх оттаьй Александра «Спортлото» лотерейх кхаж барта диллача, Къилбаседа Кавказа управлене. Шин карточках цо даьккхад 4993 сом.

Пластунов Александра дийнар «Спортлото» ловзаре шо массаза а дакъа лоацаш хиларах. Александра хьалхара бена кхаж бац пхийтталагІча тиражагІа бенар. Цул хьалхарча кхойтталагІчеи ийтталагІчеи шин тиражагІа а бенабар Александра кхаж. ХІанз сайна бокъха беце а. Цу шинна а тиражагІа кхоккха номер нийса йоаь хиннай цо.

— ХІара тиражагІа итт-итт билет ийду аз, — йоах Александра, — хІаьта цифраш дІа а хаьржадеххача тайпара йоаю.

Г. АБУЕВ.

ЖУРНАЛА АРГІАНАРА НОМЕР

Российски Федераце юрта боахама министерства «Сельские зори» зональни журнала укх шерарча кхоа номер тІа Къилбаседа Кавказа а Центральни Черноземья а колхозий совхозий къахьегамхой толамагІйола опыт бовзийташ дукха статьяш корреспонденцеш кепатехай. Цар тІа дувц аьккха хьуохьам ахабарах, кхыйола юртбоахама продукташ дукхагІа эзараш, кхамма техника дикагІа пайда эцара.

«Ца дойтаы ялат чузаргда» яхача передовой статьягара дІайолалу журнала аргІанара номер.

«СССР — 50 шу» рубрикана кІал Ленина илен сердалос вай мехк сийрдабенна» яха КПСС Дагестански обкома секретара Ш. Шихсаидова статья я. Журнала тІа ша я Сулейман-Стальски района «Ашагьастальский» совхоза хьалха даттача механизатора, Дагестански АССР Лаккхерча Совета депутата Мазиудов Маьмудо сурт а.

Юртбоахама хьалхьагахиштта пайдане да Красноярски крае Тбилисски района «Заря» колхоза председателга В. Кестовен кертерча агронома А. Ломакинен «Ялат чузмара кхоачберо» яха статья ешар.

Журнала ишьски номер тІа «Шекара свекла — толамагІйола технологи» яхача рубрикана кІал боккха подборка кепатехай. Укхаза я «Кухсов Александра свеклай кад» яха экономиста В. Платонова, «ТІоадаа дукхагІа хилийтара» яха свекла доаечей звена звеньевоо Н. Нагорна, «Ялат лерадара» яха звеньевой, Социалистически Къахьегама Турпала В. Башманова, «МугІарашта юкъе лаьтта цамнадатарах бола пайда» яха агрономий А. Месяникина, П. Тура, Н. Картимышена, кхыйола а статьяш.

Дика чулоацам болаш, йийшачо пайда эшарг болаш я «Хьайбаш доладера культурех моттигаш, царех пайда эцар» яха статья а. Цун автораш ба юртбоахама Іилмай доктор, Кубански юртбоахама института профессор П. Викторов, доцент С. Егорова.

«Фу тоадера гІулакх» яхача рубрикана кІал йоккха подборка кепатехай. Укхаза дуль дикача фух доаш доахан кхоабилга вІаштІехьдаккхарах, уж чакхъестадарахи лелдараи, дукха дика йола бирзен кІайн москалий клопра Іиамалоша дечех, к. кх. дІ.

Халаха аредаьннача журнала тІасаина ишьски номер тІа а а бешаш къамелашта лелдараш лаьрхІа кепатеха статьяш.

Дешалаш ишьь бетта араедаьна «Сельские зори» яха журнал. Цу тІа дукха пайдане хьехамаш кароргда шоана.

С. ЧЕРВОНЫЙ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ЯРМАРКЕИ ШИ ЮБИЛЕЙИ

ЧІоагІлуш да цхьана леладу советско-венгерски экономически гІулакхаш

130 шу даьннад 1842 шера Будапеште эггара хьалхара венгерски промышленни выставка оттайнча дена. Цига хьокхд оттаьча 213 экспонатага хьажа вена хиннаь 14 эзар саг. Цхьабакъда, цу хана деза къамаш дунен халкъашта юкъерен ярмаркаш хула традиционни моттиг а хинна дІаоттай Іалахо кхоъдь венгерски столица йист — Варошлигет. Масала, укх шерарча выставка балхаца дакъа лаьцар 41 мехко. Кхыча мехкашкарча павильонашта юкъе эггІоа йоккхатІа яр советски польски павильонаш.

СССР павильонага а хьежа, Венгерски социалистически болхлой партe хьалхарча секретара Янош Кадара отзывай книга тІа яздаь: «Хоаахеташ хьежар со укх шерарча дунен халкъашта юкъерча Будапештски ярмаркерча советски павильонага. Советски промышленноста боккха низ бовзийт экспозице, дуккха керда хІамаш хьа а хьокхаш, йоккха прогресс цуи хилара тешал ду. Даькъала бувц аз советски экспозици оттаьраш, советски Іилмахой, инженераш, техникаш болхлой — хьокха оттаь балхадика наделеш хьаьча дакъа лоацаш мел хиннараш. Выставка тешал ду цхьана леладу советско-венгерски гІулакхаш хІанз дегІадаьхнах дІахо тІа-тІа дукхагІа дегІаухаргдолаши хилара. ДІахо керда толамаш доахалда вай советски доттагІашна. ДІахо а чІоагІлуьла вай доттагІали вахара дерригача доакъошка цхьана леладу гІулакхаши».

Хоаш ма дарра, СССР-ал ВНР-еи юкъе шерра цхьана леладеча гІулакхий юкъ дІайолаьяча эггара хьалхарча советско-венгерски торгови. Договора кулгаш яздаьд 1947 шера 15 июле. Укх шера белгалдоаккхаргда цу событе 25 шу дизар.

— ХІанз, — аьлар АПН корреспондентага ярмарке венача СССР аракьарча торговле министра заместитела Л. И. Зорина, — толаме дегІаух советско-венгерски бувзамаш. Алхха укх шера шин мехка юкъера товарооборот 1,7 миллиард сом хургья, хІаьта пятилетке — 9,3 миллиард сом.

Советски Союзо Венгрера кхухь вай халкъа боахама хилайза дергдоаца дукха товараш, цу дакъе ерригаш а хІана яц оьша йолча советски городашка бахача наха йовзаш йола «Икарус» яха венгерски автобусаш а. Укх шера 3.600 йоагІаргья уж, 1973 шера — 5.000, 1975 шера — 6.900.

Укх пхе шера Венгре СССР-а кхатаргья машинальъкъех автотранспортни средстваш, бувзама оборудовани, прибораш, комплексни лабораторей, химически предприятеинта, кхоа тІара оалхадараш, бацадаараш, сом чакхбоахача заводашта лаьрхІа оборудовани.

Советски Союзо Венгрена лоаттаергья электроэнерги, йоаго хІама, бедал, автомобилаш, тракторяш, комбайнаш, тепловозаш. Венгре пайда эцаш дола дукха хІама ца эцаш деррига а ьшка руда СССР-ера кхухьаш да. Советски Союзера ийлеча мехкадаьтта кхоачам бу Венгрена эшача дерригача мехкадаьтта дийъ даьккъах кхаь дакъа. ХІаьта СССР-ера кхухьаш дола цІаста, фосфор, сера, калийни удобренеш, целлюлоза, хьойни пиломатериалаш — ВНР-е пайда эцача цу тайпарча бедалах ах хул. Пятилетке тІехьарча шера Венгре эцаргья 6.500 советски грузовой машинаш, легковой яраш ийерья цо Тольяттерча заводе автомобилаш хьаьча кооперировани яра хьакьехьа 1969 шера яьча соглашенега хьежжа. ВНР-е дІайале йовзаши дика могаеши йолча «Волга», «Москвич», «Запорожец» яхача маркашта нийсса 1975 шера эцаргья 29.500 «Жигули». Цу шерале Венгре йоагІаргья Іалальмате дукха станкостроене изделеш, химе, металлурге, гІишлошьяра промышленноста предприятеинта лаьрхІа тайп-тайпара оборудовани, 20 эзар трактор.

Хьажа бакъкараша чІоагІа могаеш яр советски павильон. Венгерски коммерчески организацеша дуккха экспонаташ ийцар.

А. БОРМОТОВ,
АПН спец. корр.

Будапешт.

ПОЗНАНЬ—72: КООПЕРАЦИИ СПЕЦИАЛИЗАЦИИ

Хийцца кийчо еш латт 1 июнера 20 июне кхаччалца Познане хургйолча 41-ча дунен халкъашта юкъерча ярмаркана. Массаза а цуина юкъе дакъа лоацаш хиннарашта, СЭВ-а членаштеи Малхбузехьарча кхыча мехкаштеи нийсса, шоай павильонаш духхьашха хьелларгья Алжиро, Инде, Иракa, Ирланде, Таиланде, КНР. Доазол дехьарча 40 экспонато дІалоаргья выставкерча моттигах 52 процент. ХьалхагІа а саина эггара йоккхагІйола экспозицеш оттаергья СССР-о, ГДР-о, Чехословаке, ФРГ, Итале.

Массе аагІув чулоацам я «Познань-72» яха ярмарка: цига хьокха оттадергда потребительски товараш а, бедал а, ахфабрикаташ а. Промышленни изделеш дІалоацаргья 80 процент совгІа моттиг.

Польски аракьарча торгови организацей экспозицена юкъе керттера моттиг хетаю электротехнически промышленноста, кемашхьалара, гІишлошьеча машинашта, станокашта, контрольно-измерительни приборашта, трактораштa, кхачан промышленноста машинашта.

СЭВ-а паччахьалкхений экономически интеграце боккха лоархІам хьаьоккхаргба къаьст-къаьсттача экспозице. Укхаза хургда СЭВ-а доазонашка Польша специализаци еши вежарашка долча кхыча мехкашца кооперации а йолаш цо хьадеши доле товараш.

ЭГОН ЧИЖ,
дунен халкъашта юкъерча Познански ярмарха пресс-центра заведующи.

МОСКОВСКИ СОГЛАШЕНЕШ МОГАЮ КАНАДЕ

Московски вІашагІкхетар хинна хІанз массехк ди дьаьнадале а, канадски пресса оагІонаш тІара вІаялац из тема. Шерра юкъ из радио чухь телевиденеи гІолла. Канадски обозревателаша белгалдоах, хІаначул тІехьагІа а дуккха а эшаргья «Советски правительства машара инициатива беррига лоархІаш дунен тІа бахача наха бокъонна ше ма барра хкетабара, цунах доаллa бертах карва ходвара» яхаш.

Шул корреспондентига къамаьл деча хана парламента депутата Андрю Брюнна, дунен халкъашта юкъерча гІулакхашта вокхача специалиста, укх тайпара яьшхар московски вІашагІкхетара итоташ:

— Канадерча, оаха могаю Москве из соглашенеш, цудухьа дунен тІа мел баха наха тхо сана гІадбаха хила беза аьнна хет тхоана.

Московски вІашагІкхетара ший ханахьа Іоттіаккхийттен лоархІам кІезига боацаш хІама дар ФРГ бундестаго СССР-царчеи халкъа Польшацарчеи договора ратификаци яр а, — йоахар дІахо г-на Брюнна. — ГІадваха белгалдоакх аз кхерамален дешашта бола ерригача Европа юкъара совещанна гулъярга бодача навкъа тІа духьале еш хІина цхьаккха хІама ца латташ хилар. Цул совгІа, дуккхагІа доглоахийла я цу тайпара совещани чІоагІа пайдана хургхиларга. Ерригача Европа юкъарча совещанена юкъе дакъа лаца безам ба Канада. Тхоай делегаце канадийн наьха кхоачашдергхиларахи дунен цу лоархІамеча районе герзи бІун кІеянгбира из тІехьа хургхиларахи тешаш ва со.

ЧІоагІа тешам лун йола перспективаш хьаелловнай хІанз Канадинеи СССР-ал хьалхашка, — аьлар шийа хьамаьл чакхдоалаш Эндрю Брюнна, — пулухьа со дог тийнца ва, царех тхоай мехко пайда эшаргхиларах. Вайна майра опыт дІа-юха ийе еза шина лаьттача проблемашта вай вІашагІдетталуча доакъошка. Эггара хьалхарча аргІанна уж да Арктика кераерзари, хІуна юртен бохкама дешаш, гьмарча паькъа дела транспорт дегІайоалара, керда городаши плотинаши хьальяр, гази мехкадаьттен доалла моттигаш хьегучаяр. Вайла дукхагІа дІа-юха ахийта беза вай Іилмахой, студенташ, артисташ. Москве эттача атмосфера башхадика хьадаш хулийт Канадинеи СССР-ал юкъера дикача лолахой гІулакхаш чІоагІдаран кхы тІа а тоадари.

А. ЧЕКУОЛИС,
АПН соб. корр.

Оттава.
(Телефонаца).

Къулбехьен Вьетнама НВСО патриоташ дуккхагІа тІатаІ моастагІчоа. Духхьал цхьан кІирагІа Контум яхача провинце эскара мугІарашкара вахкхаь моастагІчун 800 салте.

СУРТА ТІА: моастагІчо къайлаъа моттигашта духхал тІом бу НВСО-бІухоша.

ВИА—ТАСС сурт.

ТЕЛЕВИДЕНИ

22 июнь

9.30 — Передачий програмна. 9.35— Кердадараш. 9.45 — Вос бола телевидени. Вераште. «ХІара сурташ салх ба». 10.15 — «Дийна турпалаш» яха художественни фильм. 11.30 — Тахан Іилма. Іилма-познавательни програма. 12.00 — «Дагадоагій хьона новкъост». Телевизионни музыкальни фильм. 12.40 — «Салтечун лаьтта» яхача телевизионни документальни фильма премьера. 12.50 — Кердадараш. 16.10 — Передачий програма. 16.15— «Эрсий мотт». 17.00 — Концерт. 17.30 — Киножурнал. 18.00 — Нехраста тонкам бераш (нохчий меттала). 18.10— Доакъдари хьокхаш латт. 18.20 — Нохч-ГІалгІай чу гІолла. Информационни програма (эрсий, нохчий меттала). 18.40 — «Къонах эфире я». Флота адмирала Амелькоцара пресс-конференци. 19.30 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 19.45 — Шоена, берашна. 19.55 — «Юхадоккхар» яха художественни фильм. Хьалхара сери. 21.00 — «Хьо». Информационни програма. 21.30 — «Юхадоккхар» яха художественни фильм. 2-гІа сери. 22.35 — Спортивни дневник. 22.50 — Кердадараш. Передачий програма.

23 июнь

9.30 — Передачий програма. 9.35— Кердадараш. 9.45 — Дешархошта. Вахера наькъаика гІолла, шоашкай оагІонаш тІа гІолла. 10.15 — «Іедиха аййда шун гази велосипеда» яха телевизионни художественни фильм. 10.55 — «ИйслагІча пятилетка адресаш». Витебскера передача. 11.25 — Вос бола телевидени. Ерригсоюзни радиои телевиденеи эрсий халкъий хора концерт. 12.10 — Телевизионни документальни фильмий програма. 15.10 —Кердадараш. 15.20— Передачий програма. 15.35 — Дешархошта. «Дийна сипошь» яха фильм-спектакль. Хьалхара, шоллагІа сери. 17.55 — Нохч-ГІалгІай чу гІолла. Информационни програма. 18.15 — Хоамаш, реклама. 18.20 — Киножурнал. 18.30 — Юртара вахар (гІалгІай меттала). 19.00 — Футболах йола СССР чемпионат. Тбилисера передача. 19.45 — Сатирически объектив. 20.05 — Шоана бераш. 20.20 — Молдавски ССР-ера РСФСР-а литературай искусстваи денош. РСФСР-а халкъа артистка Зыкиний концерт. 21.00— «Хьо». Информационни програма. 21.30 — Вос бола телевидени. Сервантес. «Цыганочка». Телевизионни спектакла премьера. 22.30 — Вос бола телевидени. Музыкальни афиша. 23.35 — Кердадараш. Передачий програма.

ХАОТТАМ

Тахан республикаи Грознеи гІолла хувцалуш моркаш а йолаш, делкъел тІехьагІа малхбузен районашка лоацача юкъа догІа а делхаш, ди а къувкъаш, малхбоалехьара гІаьххьача бодаме мух а хьекхаш, республике 30—35 градус, Грозне 32—34 градус йовха а йолаш ха отта тарлу.

23—24 июне хувцалуш моркаш а йолаш, цхьанца йолча моттигашка лоацача юкъа догІа а делхаш, ди а къувкъаш, гІийло мух а хьекхаш, бийсанна 13—18, дийнахьа 30—35 градус йовхал а йолаш ха отта мег.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ХОАМ

Грозненски консерваш завода хадданаа болх бара эш:

1. Слесараш-ремонтникаш 3, 4, 5 разряд.
2. Электромонтераш 4, 5 разряд.
3. Электротельферщикаш 3 разряд.
4. Кийча продукця тІайотта болхлой.
5. Хьахой.
6. Бондараш 5 разряд.
7. Электрокарщикаш.
8. ВоккхагІвола бухгалтер.
9. Счетки машиний оператор.
10. Юртбоахама бедал чакхъеха кхалнах.

Юртбоахама бедал чакхйоахача болхлошта цар балха норма кхочашйича тарифни ставка 75 процентага кхаччалца преми лу.

Консерваш промышленноста болхлошта хаддаьза йола балха стаж дІалоархІ, нагахь санна бохло йиэзача сезонагІа болх а баь, хьатІайоагІача сезонагІа оттаьча хана из юхавоагІе, пенси делара бокъо луш йола балха шера стаж а лоархІ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-51, 364051, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-06; редактора зам. — 3-30-11; бехктохама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культураи отделий—3-51-46; промышленноста отдела—3-42-30; юртбоахама отдела—3-42-28; письмой отделеи бухгалтереи — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революци проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-51 364051 ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-06; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря —3-34-38; отделов партийной жизни и культуры —3-51-46; отдела промышленности—3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05131. Заказ № 4678.